

ડૉ. બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટી

સત્રાંત પરીક્ષા ડિસેમ્બર-2016

અભ્યાસક્રમ	: Sp. B.Ed.	Numerical Code: 0041
અભ્યાસક્રમ	: PGPD	Numerical Code: 0040
પાઠ્યક્રમ	: SESH-01	Numerical Code: 0662
વિષય	: શ્રવણક્ષતિ પામેલા માટે શિક્ષણનો પાયો	
તારીખ	: 24/12/2016	નોંધણી નંબર : _____
સમય	: 11.00 to 02.00	કુલ ગુણ : 80

- પ્રશ્ન-1 (અ) નીચે આપેલા બે પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો આશરે 500 શબ્દોમાં જવાબ લખો. (10)
- વિકલાંગોના પુનર્વસન માટે સરકાર દ્વારા ઉપલબ્ધ સવલતોના પ્રકાર વિશે સવિસ્તૃત માહિતી આપો.
  - ધી સેન્ટ્રલ સોસાયટી ફોર ધી એજ્યુકેશન ઓફ ધી ડેફ (CAITD) મુંબઈની સંસ્થા વિષે વિગતે પરિચય આપો.
- (બ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનો આશરે 300 શબ્દોમાં જવાબ લખો. (10)
- ભારતમાં લાંબા સમયથી ચાલતી કેટલીક બધિરો માટેની શાળાઓની સૂચિ જણાવો.
  - પ્રજાસત્તાક ચાઈનામાં બધિરોના શિક્ષણ અને સંપ્રેષણ અંગેની માહિતી જણાવો.
  - શ્રવણમંદ બાળકો સાથે સંકળાયેલી કેટલીક દ્વિતીયક વિકલાંગતા વિશે માહિતી આપો.
- પ્રશ્ન-2 (અ) નીચે આપેલા બે પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો આશરે 500 શબ્દોમાં જવાબ લખો. (10)
- શ્રવણમંદ અને મંદબુદ્ધિ ધરાવતા બાળકોની શીખવવાની કેટલીક વ્યૂહરચના અથવા પ્રવિધિઓ જણાવો.
  - બધિર અંધત્વની વ્યાખ્યા આપી બધિર-અંધત્વના કારણો જણાવી તેની લાક્ષણિકતા અને ગૂંચવણો જણાવો.
- (બ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનો આશરે 300 શબ્દોમાં જવાબ લખો. (10)
- શ્રવણમંદ અસીલ (વ્યક્તિ) ની લાક્ષણિકતાઓ જણાવો.
  - પરામર્શકે (કાઉન્સેલરે) ધ્યાનમાં લેવાની કેટલીક બાબતો વિશે જણાવો.
  - અપરિપક્વ સંકલનની ખરાબ અસરો વિશે જણાવો.
- પ્રશ્ન-3 (અ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનો આશરે 300 શબ્દોમાં જવાબ આપો. (10)
- રીસોર્સ શિક્ષકની સંકલનના કાર્યમાં ભૂમિકા જણાવો.
  - બધિર બાળકોના સંકલનના ફાયદા જણાવો.
  - સંભાળતા સમોવડિયા દ્વારા વિકલાંગોનો સ્વીકાર એટલે શું?
- (બ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનો આશરે 150 શબ્દોમાં જવાબ લખો. (06)
- શ્રવણમંદોના શિક્ષણમાં વાચા ચિકિત્સકની ભૂમિકા વિશે જણાવો.
  - મનુષ્ય અને અન્ય પ્રાણીઓ વચ્ચે મુખ્ય તફાવત ધરાવતા લક્ષણો જણાવો.
  - સામાન્ય લોકોની દ્રષ્ટિએ બધિરો અંગે પ્રવર્તતી ગેરસમજો જણાવો.

પ્રશ્ન-4 (અ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનો આશરે 150 શબ્દોમાં જવાબ લખો. (06)

1. વિભિન્નતા યુક્ત બધિરોના સ્વભાવ વિશે ખાસિયતો જણાવો.
2. શ્રવણક્ષતિ પામેલ બધિર બાળકના સામાન્ય વિકાસ પર અસર કરતાં પરિબળો જણાવો.
3. બધિરોને વૈદિક શિક્ષણ આપવામાં 19 મી સદીના ફાળા વિશે જણાવો.

(બ) નીચે આપેલા પ્રશ્નોનો એક વાક્યમાં જવાબ લખો. (06)

1. (ઓટીઝમ) સ્વ:લીનતા એટલે શું?
2. સેરેબ્રલ પોલ્સીની વ્યાખ્યા આપો.

પ્રશ્ન-5 (અ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનો આશરે 150 શબ્દોમાં જવાબ લખો. (06)

1. અશર સીન્ડ્રોમની લાક્ષણિકતાઓ જણાવો.
2. વિકલાંગોને નોકરીએ રાખનાર માલિકોના સંશયો/આશંકાઓ જણાવો.
3. વ્યાવસાયિક માર્ગદર્શનની પ્રક્રિયામાં સમાવેશ થતી બાબતો જણાવો.

(બ) નીચે આપેલા પ્રશ્નોના માંગ્યા મુજબ જવાબ આપો. (06)

1. જહોન ટ્રેસી ક્લીનીકની સ્થાપના સને _____ માં થઈ હતી.
  2. યુ.એસ.એ ની બધિરો માટેની એકમાત્ર કોલેજનું નામ _____ છે.
  3. બહેરાશ માપવા માટેના સાધનનું નામ જણાવો.
  4. સંપ્રેષણના મુખ્ય બે પ્રકાર _____ અને _____ છે.
  5. ચાર વર્ષની ઉંમરે બાળક ઓછામાં ઓછા _____ જેટલા શબ્દોનું ભંડોળ ધરાવે છે.
  6. ક્યુડ સ્પીચ પદ્ધતિની શોધ _____ નામના શિક્ષણ શાસ્ત્રીએ કરી હતી.
-

ડૉ. બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટી

સત્રાંત પરીક્ષા ડિસેમ્બર-2016

અભ્યાસક્રમ	: Sp. B.Ed.	Numerical Code: 0041
અભ્યાસક્રમ	: PGPD	Numerical Code: 0040
પાઠ્યક્રમ	: SESH-02	Numerical Code: 0665
વિષય	: શ્રવણક્ષતિ પામેલાનું કર્ણીય અને મૌખીય પુનર્વસન	
તારીખ	: 05/01/2017	નોંધણી નંબર : _____
સમય	: 11.00 to 02.00	કુલ ગુણ : 80

- પ્રશ્ન-1 (અ) નીચે આપેલા બે પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો આશરે 500 શબ્દોમાં જવાબ લખો. (10)
1. શ્રવણ પરીક્ષણની પૂર્વ જરૂરિયાત વિશે વિસ્તારથી લખો.
  2. અંતઃકાનની કાર્યપ્રણાલી સ્વચ્છ આકૃતિ દ્વારા સમજાવો.
- (બ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનો આશરે 300 શબ્દોમાં જવાબ લખો. (10)
1. લુપ ઈન્કક્શન એમ્પલીફીકેશન સીસ્ટમના ફાયદાઓ અને મર્યાદાઓ લખો.
  2. વાચાના કાર્યો લખો.
  3. સામાન્ય વાચા વિકાસના તબક્કાઓ લખો.
- પ્રશ્ન-2 (અ) નીચે આપેલા બે પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો આશરે 500 શબ્દોમાં જવાબ લખો. (10)
1. શાળામાં શ્રવણ વિકલાંગ બાળકો માટે કયા કયા રેકોર્ડ રાખવામાં આવે છે? ચર્ચા કરો.
  2. શ્રવણ વિકલાંગ બાળક શ્રવણયંત્ર પહેરવા આનાકાની કરે છે. તે માટે જવાબદાર કારણો અને ઉપાયો લખો.
- (બ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનો આશરે 300 શબ્દોમાં જવાબ લખો. (10)
1. પોકેટ મોડેલ શ્રવણયંત્રના વિવિધ ભાગો અને તેના કાર્યો લખો.
  2. બાહ્ય કાનની રચના અને તેના કાર્યોની ચર્ચા કરો.
  3. સાંભળવાની ખોડને અટકાવવા માટે કયા કયા પગલા લેવા જોઈએ?
- પ્રશ્ન-3 (અ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનો આશરે 300 શબ્દોમાં જવાબ આપો. (10)
1. ઉચ્ચારણ પ્રક્રિયામાં જીભની રચના અને કાર્યો લખો.
  2. અવાજના ભૌતિક માપદંડો સમજાવો.
  3. ટ્યુનિંગ ફોર્કના ફાયદાઓ અને મર્યાદાઓ લખો.
- (બ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનો આશરે 150 શબ્દોમાં જવાબ લખો. (06)
1. ઘોષત્વ એટલે શું? ટૂંકમાં સમજાવો.
  2. પ્યોરટોન ઓડિયોમીટરીના અસર કરતા પરિબલો સમજાવો.
  3. મધ્યકાનમાં આવેલ અસ્થિ સાંકળ વિશે ટૂંકમાં લખો.
- પ્રશ્ન-4 (અ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનો આશરે 150 શબ્દોમાં જવાબ લખો. (06)
1. શ્રવણ ખાદ્યની માત્રાના આધારે શ્રવણ વિકલાંગતાના પ્રકારો લખો.
  2. સ્પીચ ટ્રેઈનરની ઉપયોગિતા લખો.

3. BERA પરિક્ષણનું મહત્વ લખો.

(બ) નીચે આપેલા પ્રશ્નોનો એક વાક્યમાં જવાબ લખો.

(06)

1. ધ્વનિ શાસ્ત્ર એટલે શું?
2. સ્વરના વર્ણન માટેના માપદંડો કયા કયા છે?

પ્રશ્ન-5 (અ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનો આશરે 150 શબ્દોમાં જવાબ લખો.

(06)

1. સેન્સરી ન્યુઅલ શ્રવણ ખાદ્ય માટે જવાબદાર બે કારણો લખો.
2. શ્રુતિગમ્ય વાચાની કોઈપણ ત્રણ લાક્ષણિકતાઓ લખો.
3. શ્રવણયંત્રના પ્રકારોની યાદી તૈયાર કરો.

(બ) નીચે આપેલા પ્રશ્નોના માંગ્યા મુજબ જવાબ આપો.

(06)

1. ઓર્ગન ઓફ કોર્ટી મધ્યકાનનો ભાગ છે. ખરું કે ખોટું
  2. અવાજનો ભેદબોધ _____ નું એક ચરણ છે.
  3. માઈક્રોફોન શ્રવણયંત્રમાં અવાજ વધારવાનું કાર્ય કરે છે. ખરું કે ખોટું
  4. મોડરેટ સાંભળવાની માત્રા _____ છે.
  5. ઉચ્ચારણના તમામ સહાયક અંગોમાં સૌથી સક્રિય અંગ _____ છે.
  6. ઈમ્પીડેન્સ પરિક્ષણ વિધિસરના પરિક્ષણનો એક પ્રકાર છે. ખરું કે ખોટું
-

ડૉ. બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટી

સત્રાંત પરીક્ષા ડિસેમ્બર-2016

અભ્યાસક્રમ	: Sp. B.Ed.	Numerical Code: 0041
અભ્યાસક્રમ	: PGPD	Numerical Code: 0040
પાઠ્યક્રમ	: SESH-03	Numerical Code: 0668
વિષય	: શ્રવણક્ષતિ પામેલાને ભાષા અને અન્ય વિષયો શીખવવાની પદ્ધતિપ્રણાલી	
તારીખ	: 29/12/2016	નોંધણી નંબર : _____
સમય	: 11.00 to 02.00	કુલ ગુણ : 80

- પ્રશ્ન-1 (અ) નીચે આપેલા બે પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો આશરે 500 શબ્દોમાં જવાબ લખો. (10)
1. પૂર્વ પ્રાથમિક તબક્કાએ જરૂરી હોય તે ભાષાની કક્ષા જણાવો.
  2. શ્રવણમંદ બાળકનાં શિક્ષણમાં ટેકનોલોજી કેવી રીતે ઉપયોગી થાય? તમારો જવાબ યોગ્ય ઉદાહરણ સાથે લખો.
- (બ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનો આશરે 300 શબ્દોમાં જવાબ લખો. (10)
1. શ્રવણમંદ બાળકનાં શિક્ષકને સફળ થવાનાં લક્ષણો લખો.
  2. ભાષા શિક્ષણની માળખાગત પદ્ધતિ જણાવો.
  3. ભાષાના વિવિધ હેતુઓ જણાવો.
- પ્રશ્ન-2 (અ) નીચે આપેલા બે પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો આશરે 500 શબ્દોમાં જવાબ લખો. (10)
1. શ્રવણમંદ બાળકોનાં ભાષા વિકાસ માટેની મેટર્નલ રીફ્લેક્ટીવ મેથડને યોગ્ય ઉદાહરણ સાથે ચર્ચો.
  2. પાઠ્યપુસ્તકોનો ઉપયોગ કરતી વખતે શ્રવણમંદોને કેવી મુશ્કેલીઓનો સામનો કરવો પડે છે? આ મુશ્કેલીઓ દૂર કરવા અનુકૂલીકરણ (એડ્જસ્ટમેન્ટ) કેવી રીતે ફાયદાકારક છે?
- (બ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનો આશરે 300 શબ્દોમાં જવાબ લખો. (10)
1. પૂર્વપ્રાથમિક કક્ષાનાં શ્રવણમંદ બાળકોના વિકાસાત્મક વાંચનની કોઈપણ ચાર પ્રવૃત્તિઓ જણાવો.
  2. શ્રવણમંદ બાળકોની શાળાનાં આચાર્યનાં કાર્યો જણાવો.
  3. ધ એપલ ટ્રી પ્રોગ્રામ લખો.
- પ્રશ્ન-3 (અ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનો આશરે 300 શબ્દોમાં જવાબ આપો. (10)
1. પ્રાથમિક કક્ષાએ ભાષા વિકાસ માટેની વાર્તાલાપની પ્રવિધિ લખો.
  2. શિક્ષણમાં પાઠ્યપુસ્તકની ભૂમિકા શું છે?
  3. શ્રવણમંદ બાળકનાં શબ્દભંડોળનું મૂલ્યાંકન કેવી રીતે કરી શકાય?
- (બ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનો આશરે 150 શબ્દોમાં જવાબ લખો. (06)
1. રોહ્ડ આઈલેન્ડ અભ્યાસક્રમ શું છે?
  2. શ્રવણમંદ બાળકોના પ્રવાસ માટે કઈ તૈયારી કરવી પડે?
  3. મનોરંજન માટેનું વાંચન એટલે શું?

- પ્રશ્ન-4 (અ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનો આશરે 150 શબ્દોમાં જવાબ લખો. (06)
1. બાળકોના સારાં દેખાવ માટે શિક્ષકે કેવું પ્રોત્સાહન આપવું જોઈએ?
  2. ભાષાનાં બંધારણ તરીકે અર્થવ્યવસ્થા ઘટક જણાવો.
  3. 'દરેક પાઠ ભાષાના પાઠ હોય છે.' આ વિધાન ઉદાહરણ આપી જણાવો.
- (બ) નીચે આપેલા પ્રશ્નોનો એક વાક્યમાં જવાબ લખો. (06)
1. TSA નું પૂરું નામ જણાવો.
  2. ઉપચારાત્મક વાંચન એટલે શું?
  3. મધરીઝના લક્ષણોના ફક્ત નામ લખો.
- પ્રશ્ન-5 (અ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનો આશરે 150 શબ્દોમાં જવાબ લખો. (06)
1. શ્રવણમંદ બાળકોને મુખ્યધારામાં ભેળવવા માટે વહેલાસરનાં આંતરક્ષેપનનું મહત્વ જણાવો.
  2. નર્સરીમાં ભણતાં શ્રવણમંદ બાળકો માટે "વર્ષાઋતુ" ઉપરની સાત પ્રવૃત્તિઓની નોંધ કરો.
  3. નાટ્યીકરણ એટલે શું? કયા-કયા વિષયો નાટ્યીકરણથી સમજાવી શકાય? ઉદાહરણો સાથે રજૂઆત કરો.
- (બ) નીચેના વિધાનો ખરાં છે કે ખોટાં તે જણાવો. (06)
1. ફિટઝરલ્ડ કી પદ્ધતિમાં કુલ 8 વિભાગ છે.
  2. મેટર્નલ રીફ્લેક્ટીવ મેથડ નેધરલેન્ડના ડૉ. વાન ઉદાને તૈયાર કરી છે.
  3. અવાજનું વિશ્લેષણ કરવું એ શ્રુતિગમ્ય કૌશલ્ય છે.
  4. LPT નું પૂરું નામ લેંગ્વેજ પ્રોફાઈલ ટેસ્ટ છે.
  5. રોચેસ્ટર મેથડમાં આંગળીઓ કક્કો અને વાણીનો ઉપયોગ થાય છે.
  6. વિકાસાત્મક વાંચન તબક્કાવાર વિકસે છે.
-

ડૉ. બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટી

સત્રાંત પરીક્ષા ડિસેમ્બર-2016

અભ્યાસક્રમ : Sp. B.Ed.

Numerical Code: 0041

પાઠ્યક્રમ : SECP-01

Numerical Code: 0658

વિષય : નવા ઉભરતા ભારતીય સમાજમાં શિક્ષણ

તારીખ : 21/12/2016

નોંધણી નંબર : _____

સમય : 11.00 to 02.00

કુલ ગુણ : 80

-
- પ્રશ્ન-1 (અ) નીચે આપેલા બે પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો આશરે 500 શબ્દોમાં જવાબ લખો. (10)
1. તત્વજ્ઞાન ના વિવિધ વાદો અનુસાર કેળવણી વિષયક ખ્યાલો ચર્ચો.
  2. રાષ્ટ્રીય શિક્ષણ નીતિ ૧૯૮૬ (૧૯૯૨)ની ભલામણો નોંધો.
- (બ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનો આશરે 300 શબ્દોમાં જવાબ લખો. (10)
1. વૈદિક યુગમાં કેળવણીના ધ્યેયો, અભ્યાસક્રમ, અધ્યાપન પદ્ધતિ, શિક્ષકનું સ્થાન અને શિષ્યની દિનચર્યા વર્ણવો.
  2. કેળવણી ના ઘટક તરીકે હેતુઓ અને અધ્યયન-અધ્યાપન પ્રક્રિયાનો ભૂતકાળ શું હતો, વર્તમાન શું છે અને ભવિષ્ય શું હશે? સમજાવો.
  3. પ્રાચીન ભારતમાં જાણીતાં અધ્યયન કેન્દ્રો (વિદ્યાપીઠો) વિશે નોંધ તૈયાર કરો.
- પ્રશ્ન-2 (અ) નીચે આપેલા બે પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો આશરે 500 શબ્દોમાં જવાબ લખો. (10)
1. આધુનિકીકરણ એટલે શું? આધુનિકીકરણ પ્રક્રિયાના પ્રવાહો વર્ણવી આધુનિકીકરણ ના ઘટકો નોંધો અને આધુનિકીકરણની જરૂરિયાત સ્પષ્ટ કરો.
  2. ભારતીય વારસા વિશેની ભ્રામક માહિતી વિશે વિસ્તૃત નોંધ તૈયાર કરો.
- (બ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનો આશરે 300 શબ્દોમાં જવાબ લખો. (10)
1. 'વર્ણાશ્રમ ધર્મ એ ભારતીય સમાજનો સાંસ્કૃતિક પાયો છે' વિધાન સમજાવો.
  2. પરંપરાગતતા અને પ્રગતિની તુલના કરો.
  3. કેવો માનવ આધુનિક સભ્ય અને સુસંસ્કૃતિ માનવ કહેવાય ?
- પ્રશ્ન-3 (અ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનો આશરે 300 શબ્દોમાં જવાબ આપો. (10)
1. બિન-ઔપચારિક શિક્ષણના ગુણધર્મો વર્ણવો.
  2. શા માટે ઘર એ બાળકની પ્રથમ શાળા ગણાય છે?
  3. શાળાને સમુદાયની નજીક લઈ જવામાં વાલી-શિક્ષક સંગઠન કેવી રીતે મદદરૂપ બની શકે ?
- (બ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનો આશરે 150 શબ્દોમાં જવાબ લખો. (06)
1. જિલ્લા શિક્ષણ અને તાલીમ ભવન(DIET)ના ઉદ્દેશો નોંધો.
  2. નેશનલ ઇન્સ્ટીટ્યૂટ ઓફ એજ્યુકેશન પ્લાનિંગ એન્ડ એડમિનિસ્ટ્રેશન(NIEPA) ના કાર્યો જણાવો.
  3. મૂલ્ય શિક્ષણનો અર્થ સ્પષ્ટ કરી મૂલ્ય શિક્ષણના અભ્યાસક્રમ માટેના દૃષ્ટિકોણ સમજાવો.

- પ્રશ્ન-4 (અ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનો આશરે 150 શબ્દોમાં જવાબ લખો. (06)
1. ટકાઉ વિકાસના કર્ક પ્રતિમાનનું ધ્યેય સ્પષ્ટ કરો.
  2. ભારતનું ટેકનોનોજિકલ વિઝન શું છે ?
  3. વ્યાવસાયિક શિક્ષણના ઉદ્દેશો જણાવો.
- (બ) નીચે આપેલા પ્રશ્નોનો એક વાક્યમાં જવાબ લખો. (06)
1. ગાંધીજીએ નિદાન કરેલા સાત સામાજિક દુષ્કર્મો જણાવો.
  2. ભારતમાં માનવ સંસાધન વિકાસની જરૂરિયાતના ચાર પરિમાણો જણાવો.
  3. એક મૂળભૂત અધિકાર તરીકે શિક્ષણ ટૂંકમાં સમજાવો.
- પ્રશ્ન-5 (અ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનો આશરે 150 શબ્દોમાં જવાબ લખો. (06)
1. ગાંધીજીના સપનાનું ભારત કેવું હતું?
  2. શિક્ષણની ઔપચારિક પદ્ધતિ અને અનૌપચારિક પદ્ધતિ વચ્ચેના તફાવત જણાવો.
  3. જંગલી સમાજના લક્ષણો વર્ણવો.
- (બ) નીચે આપેલા વિધાનો ખરાં (✓) છે કે ખોટાં (×) તે જણાવો. (06)
1. પશ્ચિમે પૂર્વને સંદેશો આપ્યો છે કે સ્વની શોધ દ્વારા જ માનવનું રક્ષણ થઈ શકાશે.
  2. ડેવિસ મુરેનો સિક્કાંત દર્શાવે છે કે સામાજિક સ્તરીકરણ વિશ્વ વ્યાપી છે.
  3. ગુરુકુળમાંથી વિદ્યાર્થી અધ્યયન પૂર્ણ કરી સમાજમાં પાછા ફરે તે ઘટનાને ઉપનયન સંસ્કાર કહે છે.
  4. રાષ્ટ્રીય શિક્ષણ પાંચ (૧૯૬૪-૬૬) એ ત્રિભાષા સૂત્ર સૂચવ્યું હતું.
  5. બંધારણનો આર્ટિકલ ૧૪ કાયદા સમક્ષ તમામ સમુદાયો માટે સમાનતા સૂચવે છે.
  6. ભારતમાં સૌ પ્રથમ ઓપન યુનિવર્સિટીની સ્થાપના દિલ્હી શહેરમાં થઈ હતી.
-

ડૉ. બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટી

સત્રાંત પરીક્ષા ડિસેમ્બર-2016

અભ્યાસક્રમ	: Sp. B.Ed.	Numerical Code: 0041
પાઠ્યક્રમ	: SECP-02	Numerical Code: 0659
વિષય	: શૈક્ષણિક મનોવિજ્ઞાન અને વિકલાંગ બાળકો	
તારીખ	: 22/12/2016	નોંધણી નંબર : _____
સમય	: 11.00 to 02.00	કુલ ગુણ : 80

- પ્રશ્ન-1 (અ) નીચે આપેલા બે પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો આશરે 500 શબ્દોમાં જવાબ આપો. (10)
1. મનોવિજ્ઞાનની આધુનિક પરિભાષાઓનો ઉલ્લેખ કરો અને તેના વિવિધ શાખાઓનું વર્ણન કરો.
  2. વિકાસના સિદ્ધાંતોનું વર્ણન કરો.
- (બ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનો આશરે 300 શબ્દોમાં જવાબ આપો. (10)
1. સ્મૃતિના પ્રકારનું વર્ણન કરો.
  2. શૈક્ષણિક મનોવિજ્ઞાનના ક્ષેત્રોની ચર્ચા કરો.
  3. વિશેષ શિક્ષણમાં શૈક્ષણિક મનોવિજ્ઞાનની જરૂરિયાતો જણાવો.
- પ્રશ્ન-2 (અ) નીચે આપેલા બે પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો જવાબ 500 શબ્દોમાં આપો. (10)
1. જીન પિયાજેના જ્ઞાનાત્મક (કોગનેટિવ) વિકાસના સિદ્ધાંતોનું વર્ણન કરો.
  2. વિકાસની વિવિધ અવસ્થાઓ વિશે નોંધ લખો.
- (બ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનો જવાબ આશરે 300 શબ્દોમાં આપો. (10)
1. ગર્ભસ્થ શિશુને અસરકરતા પરિબલો વિશે લખો.
  2. પી.ડબલ્યુ.ડી. એક્ટના અનુસંધાને વિકલાંગતાના વર્ગીકરણો લખો.
  3. સર્જનશીલતા એટલે શું? વિકલાંગ બાળકોમાં સર્જનશીલતા વધારવા માટે તમે શું કરશો.
- પ્રશ્ન-3 (અ) નીચે આપેલા ત્રણ પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના જવાબ આશરે 300 શબ્દોમાં આપો. (10)
1. ગાર્ડનરનો બહુબુદ્ધિના સિદ્ધાંતોનું વર્ણન કરો.
  2. બુદ્ધિમાપનની કોઈપણ એક કસોટીની ચર્ચા કરો.
  3. વિકલાંગ બાળકોના શિક્ષણમાં સલાહ અને માર્ગદર્શન શા માટે જરૂરી છે.
- (બ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનો જવાબ આશરે 150 શબ્દોમાં આપો. (06)
1. વિકાસાત્મક ખામી વિશે નોંધ લખો.
  2. ધ્યાનની ખામીવાળા અતિસક્રિય બાળકોની વિશેષતાઓ જણાવો.
  3. વૃદ્ધિ અને વિકાસનો તફાવત જણાવો.
- પ્રશ્ન-4 (અ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના જવાબ આશરે 150 શબ્દોમાં આપો. (06)
1. નવજાત બાળકની શારીરિક વિશેષતાઓ વિશે લખો.
  2. બાલ્યાવસ્થા દરમિયાન ભાષા વિકાસનું વર્ણન કરો.
  3. અધિગમના પાવલાવ સિદ્ધાંતના શૈક્ષણિક ફલિતાર્થની ચર્ચા કરો.

(બ) નીચે આપેલા પ્રશ્નોના જવાબ એક વાક્યમાં આપો. (06)

1. તનાવ એટલે શું?
2. ભાવનાત્મક વિકાસ એટલે શું?

પ્રશ્ન-5 (અ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનો જવાબ આશરે 150 શબ્દોમાં લખો. (06)

1. તનાવના પરિબલોનું વર્ણન કરો.
2. નિયમિત કસરતના ફાયદા જણાવો.
3. શિક્ષકો માટે વ્યક્તિગત તફાવતનું જ્ઞાન શા માટે જરૂરી છે.

(બ) નીચે આપેલા પ્રશ્નોના જવાબ આપો.(ખરા છે કે ખોટાં તે જણાવો) (06)

1. આઈક્યું સૂત્ર સી.એ./એમ.એ. x ૧૦૦ છે.
  2. અભિયોગ્યતા વિશેષ ક્ષમતા દર્શાવે છે.
  3. વિશેષ બાળકોના અંતર્ગત વિકલાંગ અને પ્રતિભાશાળી બાળકો આવે છે.
  4. સક્રિય અભિસંધાન(ઓપરેન્ટ કન્ડીશનીંગ)નું પ્રતિપાદક સ્કેનર છે.
  5. વિલહેમ વુંટ ને આધુનિક મનોવિજ્ઞાનનો સંસ્થાપક કહે છે.
  6. અધિગમ વર્તનના સાપેક્ષિક ફેરફાર છે.
-

ડૉ. બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટી

સત્રાંત પરીક્ષા ડિસેમ્બર-2016

અભ્યાસક્રમ	: Sp. B.Ed.	Numerical Code: 0041
પાઠ્યક્રમ	: SECP-03	Numerical Code: 0660
વિષય	: શૈક્ષણિક આયોજન અને સંચાલન, અભ્યાસક્રમ સ્વરૂપરચના અને સંશોધન	
તારીખ	: 04/01/2017	નોંધણી નંબર : _____
સમય	: 11.00 to 02.00	કુલ ગુણ : 80

-
- પ્રશ્ન-1 (અ) નીચે આપેલા બે પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો જવાબ આશરે 500 શબ્દોમાં આપો. (10)
1. શૈક્ષણિક આયોજનના અર્થ અને લક્ષણો જણાવી શૈક્ષણિક યોજનાના અભિગમ વિશે સવિસ્તાર માહિતી આપો.
  2. અભ્યાસક્રમનું મહત્વ અને જરૂરિયાત સમજાવી અભ્યાસક્રમ પ્રક્રિયા અને તેના સોપાનો ની વિગતવાર ચર્ચા કરો.
- (બ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનો જવાબ આશરે 300 શબ્દોમાં આપો. (10)
1. અધ્યાપન અધ્યયન પ્રક્રિયામાં મૂલ્યાંકનની ભૂમિકા સમજાવો.
  2. માનાંક સંદર્ભનો અર્થ જણાવી તેના લાભ તથા ગેરલાભ સમજાવો.
  3. સિદ્ધિ કસોટીના હેતુઓ સવિસ્તાર સમજાવો.
- પ્રશ્ન-2 (અ) નીચે આપેલા બે પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો જવાબ આશરે 500 શબ્દોમાં આપો. (10)
1. અભ્યાસક્રમ મૂલ્યાંકનના સ્ત્રોતો સમજાવી અભ્યાસક્રમ મૂલ્યાંકનના પ્રતિમાનો વિશે ટૂંકમાં સમજૂતી આપો.
  2. મૂલ્યાંકનની સંકલ્પના સ્પષ્ટ કરી સારા મૂલ્યાંકન સાધનની વિશેષતાઓ સમજાવો.
- (બ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનો જવાબ આશરે 300 શબ્દોમાં આપો. (10)
1. વલણનું માપન ઉપર ટૂંકનોંધ લખો.
  2. અભ્યાસક્રમના પ્રકારો વિષે સમજાવો.
  3. વિશ્વવિદ્યાલય(રાધાકૃષ્ણ કમિશન) શિક્ષણ પંચ સમજાવો.
- પ્રશ્ન-3 (અ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનો જવાબ આશરે 300 શબ્દોમાં આપો. (10)
1. ભારતની પુનર્વર્સન પરિષદ(કાઉન્સિલ)(RCA) વિશે ટૂંકનોંધ લખો.
  2. કઠિનતા મૂલ્ય અને ભેદપરખ મૂલ્ય ઉદાહરણ સહિત સમજાવો.
  3. અભ્યાસક્રમ મૂલ્યાંકનના વિવિધ પાસાંઓની સમજૂતી આપો.
- (બ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનો જવાબ આશરે 150 શબ્દોમાં આપો. (06)
1. અભ્યાસક્રમ વિકાસના અભિગમો : કોઈપણ બે ની સમજૂતી આપો.
  2. પ્રસંગ નોંધ વિશે ટૂંકમાં સમજૂતી આપો.
  3. શિક્ષણ ક્ષેત્રમાં NCTE ની ભૂમિકા ટૂંકમાં સમજાવો.

- પ્રશ્ન-4 (અ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના જવાબ આશરે 150 શબ્દોમાં આપો. (06)
1. રાજ્ય કક્ષાએ અભ્યાસક્રમ આયોજન ટૂંકમાં સમજાવો.
  2. રાષ્ટ્રીય શૈક્ષણિક તેમજ સંશોધન પરિષદ (NCERT) વિશે ટૂંકમાં સમજાવો.
  3. ક્રમમાપદંડ ની કોઈ પણ ત્રણ મર્યાદા સમજાવો.
- (બ) નીચે આપેલા પ્રશ્નોના જવાબ એક વાક્યમાં આપો. (06)
1. HNTLA નું પૂર્ણ નામ આપો.
  2. D.P.S.E.E નું પૂર્ણ નામ આપો.
  3. સામાજિક સંદર્ભ મુજબ અભ્યાસક્રમ સમજાવો.
- પ્રશ્ન-5 (અ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનો જવાબ આશરે 150 શબ્દોમાં આપો. (06)
1. અભ્યાસક્રમ યોજના માટે ધ્યાનમાં રાખવાની બે બાબતો વિશે સમજૂતી આપો.
  2. રાષ્ટ્રીય મુક્ત વિદ્યાલય (National Open School) વિશે ટૂંકમાં સમજાવો.
  3. ગ્રેડિંગ પ્રણાલી શું છે ? ટૂંકમાં સમજાવો.
- (બ) નીચે આપેલા વિધાનો ખરાં છે કે ખોટાં જણાવો. (06)
1. બૃહદ સીમા સિધ્ધિ કસોટી પુનઃપ્રમાણિતના રચયિતા લોથડ. એમ. ડન. છે.
  2. મૂલક સંદર્ભ મૂલ્યાંકન નોકરી દાતાઓને વિદ્યાર્થીઓને પસંદ કરવામાં મદદરૂપ થતું નથી.
  3. 1987માં શ્રી રાજીવ ગાંધી એ ગૃહ ખાતાનું નામ MHRD રાખ્યું હતું.
  4. આપણી નવમી પંચવર્ષીય યોજનાનું વર્ષ 1992-97 છે.
  5. વુડે 1963માં અધ્યયન અનુભવોની પસંદગી માટે દસ માપદંડો આપેલા છે.
  6. SCERT નું પૂર્ણ નામ State Council of Educational Research and Training થાય છે.
-

ડૉ. બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટી

સત્રાંત પરીક્ષા ડિસેમ્બર-2016

અભ્યાસક્રમ	: Sp. B.Ed.	Numerical Code: 0041
અભ્યાસક્રમ	: PGPD	Numerical Code: 0040
પાઠ્યક્રમ	: SECP-04	Numerical Code: 0661
વિષય	: વિકલાંગતાઓનો પરિચય	
તારીખ	: 23/12/2016	નોંધણી નંબર : _____
સમય	: 11.00 to 02.00	કુલ ગુણ : 80

- પ્રશ્ન-1 (અ) નીચે આપેલા બે પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો જવાબ આશરે 500 શબ્દોમાં આપો. (10)
1. અસ્થિક્ષતિ વિષયક વિકલાંગતાઓનું વર્ગીકરણ કરો અને કોઈપણ બે અસ્થિક્ષતિ વિષયક વિકલાંગતાઓને વિસ્તારપૂર્વક સમજાવો.
  2. લર્નિંગ ડિસએબીલીટી એટલે શું ? સમજાવો. લર્નિંગ ડિસએબીલીટીના નિદાનાત્મક માપદંડો સમજાવો.
- (બ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનો જવાબ આશરે 300 શબ્દોમાં આપો. (10)
1. મંદ બુધ્ધિતા એટલે શું? તેનું એ.એમ.આર. અનુસાર વર્ગીકરણ કરો.
  2. શ્રવણક્ષતિના જન્મપૂર્વેના અને જન્મ પછીના કારણો દર્શાવો.
  3. વિશેષ બાળકો હોય એવા માતા-પિતાઓની તેઓના વિશિષ્ટ બાળક પ્રત્યેની પ્રવર્તતી મનોવૃત્તિઓ અને આંતરક્રિયાઓનું વર્ણન કરો.
- પ્રશ્ન-2 (અ) નીચે આપેલા બે પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો જવાબ આશરે 500 શબ્દોમાં આપો. (10)
1. વિકલાંગજનનાં શિક્ષણ વિશે ઐતિહાસિક પરિપ્રેક્ષ્ય અને બંધારણીય ફરજરૂપે જવાબદારીઓની માહિતી આપો.
  2. વિકલાંગ બાળકોના શિક્ષણમાં બિનસરકારી રાષ્ટ્રીય અને આંતરરાષ્ટ્રીય મધ્યસ્થી સંસ્થાઓની ભૂમિકા સમજાવો.
- (બ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનો જવાબ આશરે 300 શબ્દોમાં આપો. (10)
1. વિકલાંગ બાળકો માટેની સરકારી નીતિ તેમજ સરકારના લાભો વિશે સમજાવો.
  2. આઈ.ઈ.પી ને સમજાવી તેના ઘટકો વિશેની માહિતી આપો.
  3. વિકલાંગજન માટેના સંકલિત શિક્ષણની કેન્દ્રીય પુરસ્કૃત યોજના (આઈ.ડી) અને રાજ્ય સ્તરની મધ્યસ્થી સંસ્થાઓની ભૂમિકા. ડી.પી.ઈ.પી. પરિયોજનાઓ સમજાવો.
- પ્રશ્ન-3 (અ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનો જવાબ આશરે 300 શબ્દોમાં આપો. (10)
1. મગજનના લકવાનું (સી.પી.) વર્ગીકરણ કરો.
  2. વિશેષ શાળા વ્યવહાર ક્રિયાઓની ત્રુટીઓ જણાવો.
  3. ધ્યાનમાં તૂટ અને અતિસક્રિયતા વિકૃતિ (એ.ડી.એચ.ડી.) ની વિશેષતા જણાવો અને તેના નિદાનાત્મક માપદંડો સમજાવો.

- (બ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનો જવાબ આશરે 150 શબ્દોમાં આપો. (06)
1. ક્ષતિ અને વિકલાંગતા વચ્ચેનો તફાવત સમજાવો.
  2. વિકલાંગજન માટેના શિક્ષણ વિશેની રાષ્ટ્રીય નીતિ (1986)ની ભલામણો જણાવો.
  3. ઓર્ટિસ્ટિક બાળકોની વ્યવહારિક ખાસિયતો જણાવો.

- પ્રશ્ન-4 (અ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના જવાબ આશરે 150 શબ્દોમાં આપો. (06)
1. કાર્યપગલાંનો કાર્યક્રમ(પી.ઓ.એ) 1992 પર ટૂંકનોંધ લખો.
  2. દૃષ્ટિક્ષતિ પામેલી વ્યક્તિઓ માટેની રાષ્ટ્રીય સંસ્થા (એન.આઈ.વી.એચ) વિશે માહિતી જણાવો.
  3. શ્રવણક્ષતિ વિશેના નિશ્ચિત-ઓળખ જણાવો.

- (બ) નીચે આપેલા પ્રશ્નોના જવાબ એક વાક્યમાં આપો. (06)
1. એન.આઈ.એચ.એચ.(NIHH) નું પૂરું નામ જણાવો.
  2. AAIDD નું પૂરુંનામ જણાવો.
  3. BASIC MR નું પૂરું નામ જણાવો.

- પ્રશ્ન-5 (અ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનો જવાબ આશરે 150 શબ્દોમાં આપો. (06)
1. સામાજિક સંકલન એટલે શું?
  2. PWD એક્ટ અનુસાર પૂર્ણ અંધતા અને આંશિક દૃષ્ટિક્ષતિની વ્યાખ્યા આપો.
  3. સંમલિત શિક્ષણના લાભ જણાવો.

- (બ) નીચે આપેલા પ્રશ્નોના જવાબ આપો. (06)
1. વિકલાંગતાઓના વર્ગીકરણ માટે સર્વસામાન્ય રીતે ઉપયોગમાં લેવાના અભિગમો _____ અને _____ છે.
  2. ભારતમાં સૌથી વધુ સર્વ સામાન્ય જોવા મળતી વિકલાંગતા _____ કારણોથી થાય છે.
  3. શ્રવણની સંવેદનશીલતાને _____ માં માપી શકીએ છીએ.
  4. પેરાપ્લેજીઆ _____ નો એક પ્રકાર છે.
  5. વિકલાંગજનોના અધિકારોનું રક્ષણ _____ કરે છે.
  6. ઓર્ટિસ્ટિક બાળકોની ઓળખ કયાં વર્ષ પછી થાય છે?
(અ) 3 વર્ષ પછી   (બ) 1 વર્ષ પછી   (ક) 2 વર્ષ પછી   (ડ) 4 વર્ષ પછી

ડૉ. બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટી

સત્રાંત પરીક્ષા ડિસેમ્બર-2016

અભ્યાસક્રમ	: Sp. B.Ed.	Numerical Code: 0041
અભ્યાસક્રમ	: PGPD	Numerical Code: 0040
પાઠ્યક્રમ	: SESV-01	Numerical Code: 0664
વિષય	: દૃષ્ટિક્ષતિ પામેલાં બાળકોના શિક્ષણનો પરિચય	
તારીખ	: 24/12/2016	નોંધણી નંબર : _____
સમય	: 11.00 to 02.00	કુલ ગુણ : 80

- પ્રશ્ન-1 (અ) નીચે આપેલા બે પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો જવાબ આશરે 500 શબ્દોમાં આપો. (10)
1. માતા-પિતાનાં મનોવલણોમાં સુધારો કરી રસ લેતા કરવા માટે શિક્ષક તરીકે કયા કયા કાર્યક્રમો હાથ ધરી શકાય તેનું વર્ણન કરો.
  2. શિક્ષણ માટે વિશેષ જરૂર હોય તેવા બાળકો માટે શિક્ષકો દ્વારા ઉપયોગમાં લેવાતા શબ્દો લખો અને સ્પષ્ટતા આપો.
- (બ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનો જવાબ આશરે 300 શબ્દોમાં આપો. (10)
1. દૃષ્ટિક્ષતિ પામેલા વિદ્યાર્થીના વિકાસ અર્થે ભારતીય ઇતિહાસની રૂપરેખા સવિસ્તાર સમજાવો.
  2. વધારાની વિકલાંગતા ધરાવતા દૃષ્ટિક્ષતિ પામેલા બાળકોના શિક્ષણની પરિસ્થિતિ-સમસ્યાઓનું આલેખન કરો.
  3. વર્ગશિક્ષણ દરમિયાન શિક્ષક તરીકે દૃષ્ટિહીન બાળકોને પૂરી પાડવામાં આવતી સંવેદીકરણ વ્યૂહરચનાઓની સમજ આપો.
- પ્રશ્ન-2 (અ) નીચે આપેલા બે પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો જવાબ આશરે 500 શબ્દોમાં આપો. (10)
1. વિદેશમાં દૃષ્ટિક્ષતિ પામેલા વ્યક્તિઓમાં વિકાસ અર્થે લેવાયેલા ઐતિહાસિક પગલાંઓ વિશે સમજાવો.
  2. વધારાની વિકલાંગતા હોય તેવા દૃષ્ટિક્ષતિ પામેલાં બાળકોમાં સંકલ્પના ના વિકાસના વિવિધ ક્ષેત્રો સમજાવો.
- (બ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનો જવાબ આશરે 300 શબ્દોમાં આપો. (10)
1. મંદબુદ્ધિ સાથે અલ્પદૃષ્ટિ ધરાવતા બાળકો માટેની શૈક્ષણિક ગર્ભિત અસરો વર્ણવો.
  2. દૃષ્ટિક્ષતિ પામેલા વિદ્યાર્થી સાથે માતા-પિતા મનોવલણોની ચર્ચા કરો.
  3. વધારાની વિકલાંગતા સાથે દૃષ્ટિક્ષતિ પામેલા બાળકોને અપાતી ભ્રેઇલની સહાયક સેવાઓમાં ધ્યાન રાખવાની બાબતો વિશે જણાવો.
- પ્રશ્ન-3 (અ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનો જવાબ આશરે 300 શબ્દોમાં આપો. (10)
1. 1995ના ધારા મુજબ વિવિધ વિકલાંગતાઓ જણાવો અને સમજાવો.
  2. અલ્પદૃષ્ટિ ધરાવતા બાળકોના TLMની યાદી બનાવો અને તેમાં ઉપયોગ જણાવો.
  3. દૃષ્ટિક્ષતિ પામેલા બાળકો સાથે તેમના મિત્રમંડળ અને ભાઈબહેનના વલણો ની અસર વર્ણવો.

(બ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનો જવાબ આશરે 150 શબ્દોમાં આપો. (06)

1. અલ્પદૃષ્ટિ બાળકોની વાંચન પસંદગી વધારવા માટેના ક્ષેત્રોની યાદી બનાવો.
2. શ્રવણમંદતા સાથે અલ્પદૃષ્ટિના બાળક પર શિક્ષણની અસરો વર્ણવો.
3. વધારાની વિકલાંગતા હોય તેવા દૃષ્ટિક્ષતિ પામેલા બાળકોને અપાતી સામાજિક સેવાઓ લખો.

પ્રશ્ન-4 (અ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના જવાબ આશરે 150 શબ્દોમાં આપો. (06)

1. “અલ્પદૃષ્ટિ” અને “અંશત: દૃષ્ટિ” હોય તેવી વ્યક્તિનો તફાવત આપો.
2. લોવેન ફીલ્ડના વિશાર અનુસાર દૃષ્ટિ વિહિનતાને કારણે વ્યક્તિ પર થતી અસરો વર્ણવો.
3. દૃષ્ટિવિહિનતા પામેલા (3-5) વર્ષના બાળકના હલનચલન વધારવા કેવી પ્રવૃત્તિ હાથ ધરી શકાય વર્ણવો.

(બ) નીચે આપેલા પ્રશ્નોના જવાબ એક વાક્યમાં આપો. (06)

1. બાળકનો વિકાસ એટલે શું?
2. સતત મૂલ્યાંકન (દૃષ્ટિ વિકલાંગતા) સંકલ્પના આપો.
3. ટાળી શકાય તેવી દૃષ્ટિહીનતા ના રોગોના નામ આપો.

પ્રશ્ન-5 (અ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનો જવાબ આશરે 150 શબ્દોમાં આપો. (06)

1. અલ્પદૃષ્ટિ ધરાવતા વિદ્યાર્થી માટે કમ્પ્યુટરનો ઉપયોગ લખો.
2. “દૃષ્ટિહીન બાળકો માહિતીનો સંવાદ કરવા શાબ્દિક અભિવ્યક્તિ કરે છે” સમજાવો.
3. દૃષ્ટિહીનતા માટે મનોસામાજિક ગર્ભિત અસરો લખો.

(બ) નીચે આપેલા પ્રશ્નોના જવાબ આપો. (06)

1. જે પદાર્થમાંથી ઓછો પ્રકાશ પસાર થઈ શકે તેને _____ કહેવાય.
2. આ.પી.ટી. નું પૂર્ણનામ _____ થાય.
3. ભારતમાં _____ માં ઈ.સ. _____ માં દૃષ્ટિહીન માટેની પહેલી શાળા સ્થપાઈ.
4. બ્રેઇલ પ્રણાલી ની શોધ ઈ.સ. _____ માં _____ એ કરી હતી.
5. અલ્પદૃષ્ટિવાળા વિદ્યાર્થી મોટા અક્ષરો વાંચવા માટે _____ નો ઉપયોગ કરે છે.
6. પિ આજેટ નો સિધ્ધાંત _____ અને _____ વચ્ચેની આંતર ક્રિયા પર કેન્દ્રિત છે.

ડૉ. બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટી

સત્રાંત પરીક્ષા ડિસેમ્બર-2016

અભ્યાસક્રમ	: Sp. B.Ed.	Numerical Code: 0041
અભ્યાસક્રમ	: PGPD	Numerical Code: 0040
પાઠ્યક્રમ	: SESV-02	Numerical Code: 0667
વિષય	: દૃષ્ટિક્ષતિ વિશે શૈક્ષણિક પરિપ્રેક્ષ્ય	
તારીખ	: 05/01/2017	નોંધણી નંબર : _____
સમય	: 11.00 to 02.00	કુલ ગુણ : 80

- પ્રશ્ન-1 (અ) નીચે આપેલા બે પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો જવાબ આશરે 500 શબ્દોમાં આપો. (10)
1. માનવ આંખની આકૃતિ દોરી તેના વિવિધ ભાગોના નામ આપી દરેક ભાગના કાર્યનું વિસ્તાર પૂર્વક વર્ણન કરો.
  2. દૃષ્ટિક્ષતિ વાળા બાળકો માટેની શૈક્ષણિક સેવાઓનો ભારતમાં થયેલો વિકાસ સમજાવો અને તે સેવાઓ આપવા માટે પહેલ કરનારી પ્રથમ ભારતની પાંચ વ્યક્તિ/સંસ્થાઓ ને સવિસ્તાર થી સમજાવો.
- (બ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનો જવાબ આશરે 300 શબ્દોમાં આપો. (10)
1. આંખના સામાન્ય રોગોને વિસ્તારથી સમજાવો.
  2. ભારત જેવા દેશમાં ઇન્ક લુઝનની શું જરૂર છે? સમાવિષ્ટતા અને સંકલિત યોજનાઓમાં (સેટીંગમાં) જુદાજુદા અધિકારીઓની જવાબદારી ઓ શું છે તે જણાવો.
  3. અભ્યાસક્રમની વ્યાખ્યા આપો. દૃષ્ટિની મંદતાવાળા બાળકો માટે અભ્યાસક્રમમાં અનુકૂળનની જરૂરીયાત સમજાવો તેમજ સીધી અને પરોક્ષ સેવાઓ અને તેની આવશ્યકતાઓની ચર્ચા કરો.
- પ્રશ્ન-2 (અ) નીચે આપેલા બે પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો જવાબ આશરે 500 શબ્દોમાં આપો. (10)
1. વહેલાની ઓળખ અને મૂલ્યાંકન ના હેતુઓ સ્પષ્ટ કરી. પાયાની મૂલ્યાંકન પદ્ધતિ અને સામાન્ય રીતે વપરાતી પ્રચલિત મૂલ્યાંકન કસોટીઓ વિસ્તારથી લખો.
  2. દૃષ્ટિહીન બાળકોના શિક્ષણમાં ઉપયોગમાં લેવાની "શૈક્ષણિક ટેકનોલોજી" એટલે શું? તેમાં સાધન-સામગ્રીની પસંદગીમાં યોગ્ય ટેકનોલોજીના માપદંડ સમજાવી સ્થાનિક રીતે પ્રાપ્ત સાધન-સામગ્રીઓનું વર્ણન વિસ્તારથી કરો.
- (બ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનો જવાબ આશરે 300 શબ્દોમાં આપો. (10)
1. સંકલિત શિક્ષણના ધ્યેયો અને હેતુઓ સ્પષ્ટ કરો, તેમજ સંકલિત શિક્ષણના મોડેલો સમજાવો.
  2. દૃષ્ટિ મંદતાવાળા બાળકોના શિક્ષણમાં ઉપયોગી આધુનિક સાધનો, વૈજ્ઞાનિક સાધનો અને કોમ્પ્યુટરાઈસ ની ચર્ચા કરો.
  3. દૃષ્ટિહીન બાળકોને સમાજમાં રહેવા માટે નબળા પાડનાર તત્વો સામે તેના હક્કો અને આવશ્યક જરૂરીયાત માટે ના કૌશલ્યોની ચર્ચા કરો.
- પ્રશ્ન-3 (અ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનો જવાબ આશરે 300 શબ્દોમાં આપો. (10)
1. સમાવિષ્ટતાના શિક્ષણમાં કેવા પ્રકારની સેવાઓની જોગવાઈ છે અને સમાવિષ્ટ શિક્ષણની સફળતા માટે કઈ કઈ બાબતો મહત્વની છે તેની ચર્ચા કરો.

2. ઇન્ટીગ્રેટેડ (integrated) એજ્યુકેશન પ્રોગ્રામમાં નિયમિત શિક્ષક અને રિસોર્સ શિક્ષકની કામગીરીનું મહત્વ સમજાવો.
3. દૃષ્ટિહીન બાળકો માટે સર્જનાત્મક કલાઓની સમજૂતી આપો અને સર્જનાત્મક પ્રવૃત્તિઓનું સ્વરૂપ સમજાવો.

(બ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનો જવાબ આશરે 150 શબ્દોમાં આપો. (06)

1. ઇન્કલુજીવ એજ્યુકેશનમાં (RCA) આર.સી.આઈ. ની ભૂમિકા જણાવો.
2. પ્લસ અભ્યાસક્રમનો અર્થ સમજાવો અને તેના અંગભૂત ઘટકો ચર્ચા કરો.
3. વહેલાસરની ઓળખ અને તેના ઉપચારનું મહત્વ સમજાવો.

પ્રશ્ન-4 (અ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના જવાબ આશરે 150 શબ્દોમાં આપો. (06)

1. ભારતમાં “ઇન્કલુઝીવ એજ્યુકેશનનું ભવિષ્ય” આ વિધાનની ચર્ચા કરો.
2. દૃષ્ટિહીન બાળકોમાં તાણ અને આરોગ્ય સંબંધી સમસ્યાઓના મુખ્ય કારણો જણાવો.
3. દૃષ્ટિની મંદતાવાળા બાળકો માટે અનુકૂળિત શિક્ષણ સામગ્રી એટલે શું? સાધન-સામગ્રી તૈયાર કરવાના સિધ્ધાંતો શા છે?

(બ) નીચે આપેલા પ્રશ્નોના જવાબ એક વાક્યમાં આપો. (06)

1. હાઇપર આપિયા એટલે શું?
2. સ્નેલન ટેસ્ટ અને દૃષ્ટિક્ષેત્રે ટેસ્ટ ક્યારે વપરાય છે ?
3. ઇન્કલુઝીવ એજ્યુકેશન એટલે શું ?

પ્રશ્ન-5 (અ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનો જવાબ આશરે 150 શબ્દોમાં આપો. (06)

1. આંખ અને તેની કાળજી (સંભાળ) વિશે ચર્ચા કરો .
2. દૃષ્ટિહીન બાળકોના શિક્ષણમાં પરંપરાગત સાધનો વિશે લખો.
3. વિકલાંગ વ્યક્તિઓ માટે સર્જનલક્ષી કલાઓની આવશ્યકતાઓ જણાવો અને તેમાં તેના લાભ જણાવો.

(બ) નીચે આપેલા પ્રશ્નોના માંગ્યા મુજબ જવાબ આપો. (06)

1. નજીકની દૃષ્ટિ ની ખામી એટલે
(અ) માયોપિયા (બ) હાઇપર ઓપીયા (ક) પ્રેસ્બાયોપિયા (ડ) ડેપ્થ પસેપ્શન
2. નિવાસી શાળા નીચેના માટે બનાવી છે.
(અ) ખૂબજ ગરીબ બાળકો માટે
(બ) અપંગ બાળકો કે જ્યાં તેઓ રહેતા હોય છે.
(ક) એવા બાળકો કે જેના ઘર શાળાથી ખૂબ જ દૂર છે.
(ડ) ખૂબ જ તેજસ્વી બાળકો માટે
3. આંસુ _____ માંથી ઉત્પન્ન થાય છે.
4. સંકલિત શિક્ષણનું ધ્યેય _____ છે.
5. દ્રષ્ટિની મંદતાવાળા બાળકો ટુકડે ટુકડે શીખે છે- આ વિધાન સાચું છે કે ખોટું લખો.
6. સ્ટીરીયો ટાઇપ વલણ એટલે પરંપરાગત વલણ- આ વિધાન સાચું છે કે ખોટું લખો.

ડૉ. બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટી

સત્રાંત પરીક્ષા ડિસેમ્બર-2016

અભ્યાસક્રમ : Sp. B.Ed.

Numerical Code: 0041

અભ્યાસક્રમ : PGPD

Numerical Code: 0040

પાઠ્યક્રમ : SESV-03

Numerical Code: 0670

વિષય : પાઠ્યસૂચનાઓની પદ્ધતિઓ

તારીખ : 29/12/2016

નોંધણી નંબર : _____

સમય : 11.00 to 02.00

કુલ ગુણ : 80

પ્રશ્ન-1 (અ) નીચે આપેલા બે પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો જવાબ આશરે 500 શબ્દોમાં આપો. (10)

1. દૃષ્ટિક્ષતિ પામેલા બાળકોની સંકલ્પનાઓના વિકાસ માટેની સમજ આપી તેના ઉદ્દેશ્યો સમજાવવા તેમજ આ કલ્પનાઓ અને વિચારોને બિન-દ્રષ્ટિય અનુભવો પૂરા પાડવાની પ્રક્રિયા ને વિસ્તારથી સમજાવો.
2. વિજ્ઞાન શિક્ષણના હેતુઓ અને ધ્યેયો સમજાવી દૃષ્ટિહીન બાળકોને વિજ્ઞાન વિષય શીખવવા માટે તેની જુદી જુદી પદ્ધતિઓનું વર્ણન કરો.

(બ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનો જવાબ આશરે 300 શબ્દોમાં આપો. (10)

1. દૃષ્ટિહીન બાળકોને ગણિત વિષય શીખવવા માટે તેની દૃષ્ટિક્ષતિ શું અસર પહોંચાડે છે તેની ચર્ચા કરો.
2. દૃષ્ટિહીનતાની વ્યક્તિની વસ્તુલક્ષીતા પર પડતી અને આત્મલક્ષી અસરો સવિસ્તારથી સમજાવો.
3. સમાજશાસ્ત્ર અને સમાજવિદ્યાનો અર્થ સ્પષ્ટ કરો તેમજ તેના હેતુઓ સમજાવો. દૃષ્ટિહીન બાળકોના શિક્ષણમાં સમાજશાસ્ત્રના અધ્યયનના ખાસ ધ્યેયોની ચર્ચા કરો.

પ્રશ્ન-2 (અ) નીચે આપેલા બે પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો જવાબ આશરે 500 શબ્દોમાં આપો. (10)

1. દૃષ્ટિહીન બાળકોના સર્વાંગી વિકાસમાં વિવિધ પ્રકારના ઉપકારણો અને સાધનોનું મહત્વ સમજાવો.
2. વાંચન સારગ્રહણ શક્તિ એટલે શું ? તેના પ્રકારો તેમજ શીખવવાની તકનિકો સવિસ્તારથી લખો તેમજ દૃષ્ટિહીન વિદ્યાર્થીઓમાં વાંચનની ટેવ વિકસાવવા આપ શું કરશો જણાવો..

(બ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનો જવાબ આશરે 300 શબ્દોમાં આપો. (10)

1. જ્ઞાનતંત્રીય વિકાસની વ્યાખ્યા આપો અને જ્ઞાનતંત્રીય વિકાસ પર દૃષ્ટિહીનતા શું અસર પડે છે તે સવિસ્તાર સમજાવો.
2. દ્રષ્ટિહીન બાળકને ગણિત વિષય શીખવવા માટે વપરાતા વિવિધ સાધનો અને ઉપકારણો ની ચર્ચા કરો.
3. નકશા એટલે શું સમજાવો. તેમજ નકશાનું વર્ગીકરણ સવિસ્તારથી લખો.

પ્રશ્ન-3 (અ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનો જવાબ આશરે 300 શબ્દોમાં આપો. (10)

1. શિક્ષણમાં અધ્યયન પદ્ધતિનું મહત્વ સમજાવો અને દૃષ્ટિહીન બાળકોને શીખવવા માટે ઉપયોગમાં આવતી પ્લે-વે પદ્ધતિ વિષે લખો.
2. બ્રેઇલનો વિકાસ કઈ રીતે થયો ? બ્રેઇલ લેખન અને વાંચન શીખવવા માટેની જુદી જુદી પદ્ધતિઓ વિષે લખો.
3. ઓરીઅન્ટેશન (આકલન) અને મોબીલીટી(હલનચલન) ની વ્યાખ્યા આપો તેમાં ઉપયોગી વિવિધ રીતો અને સાધનોની ચર્ચા કરો.

(બ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનો જવાબ આશરે 150 શબ્દોમાં આપો. (06)

1. દષ્ટિહીન બાળકોના બ્રેઇલ વિકાસ માટે સૂચન અને માર્ગદર્શન આપો.
2. દષ્ટિહીન બાળકો માટે ધોરણ- 6 ના વિજ્ઞાન વિષયના એક એકમ શીખવવા માટે પાઠ આયોજન તૈયાર કરો.
3. દષ્ટિહીન બાળકો માટે ઉપયોગી નકશાના પ્રકારો લખો. તેમજ તેમાં અનુભવવી પડતી વાંચન અને અર્થઘટનની મુશ્કેલીઓ સમજાવો.

પ્રશ્ન-4 (અ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના જવાબ આશરે 150 શબ્દોમાં આપો. (06)

1. ભારતીય બ્રેઇલ માં ગણિત સંકેત સંજ્ઞાઓ વિસ્તારથી સમજાવો.
2. લાકડી તકનિકો ની સમજૂતી આપો.
3. આકલન અને હલનચલનની કુશળતાઓ વિષે લખો.

(બ) નીચે આપેલા પ્રશ્નોના જવાબ એક વાક્યમાં આપો. (06)

1. 'જ્ઞાનતંત્રીય' વિકાસના મુખ્ય લક્ષણો કયા છે ?
2. ભારતીય બ્રેઇલ ગણિત સંકેતમાં વત્તા(+), બાદબાકી(-), ગુણાકાર(x), ના કરતા ઓછું(<) અને ના કરતા વધારે (>) ના ટપકા લખો.
3. દષ્ટિહીન વ્યક્તિ માટે આકલન અને હલનચલનનું લક્ષ્ય કે મહત્વ શું છે.

પ્રશ્ન-5 (અ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનો જવાબ આશરે 150 શબ્દોમાં આપો. (06)

1. મૂલ્યાંકનની વ્યાખ્યા આપો. દષ્ટિહીન બાળકોના ભાષા અને ગણિતના વિકાસલક્ષી મૂલ્યાંકનની જરૂરિયાત સમજાવો.
2. જ્ઞાનતંત્રીય વિકાસમાં પિયાજેના જ્ઞાનતંત્રીય વિકાસના તબક્કાઓ સમજાવો.
3. મૂલ્યાંકનનો અર્થ આપી મૂલ્યાંકનની ટેકનિકો વિશે લખો.

(બ) નીચેની ખાલીજગ્યા પૂરો. (06)

1. ગણિતને લગતી સંકલ્પનાઓ શીખવી એટલે ..
(અ) તાર્કિક વિચારશક્તિનો વિકાસ (બ) સંખ્યિક કુશળતાઓ અને કાર્યકરણ તર્ક કરવો.
(ક) ગણિતને લગતી સમસ્યાઓનો ઉકેલ શોધવાની ક્ષમતા (ડ) ઉપરોક્ત તમામ
2. શિક્ષણનું મનોવિજ્ઞાનિકીરણનો સિધ્ધાંતની પાછળ રહેલો છે.
(અ) અધ્યયનની વ્યુ રીક્ટિક પધ્ધતિ (બ) ક્રિયા દ્વારા શિક્ષણ.
(ક) શોધ પધ્ધતિ (ડ) પ્લે-વે પધ્ધતિ
3. બ્રેઇલની શોધ _____ કરી.
4. દૈનિકજીવનની કુશળતાઓમાં નિપુણતા વ્યક્તિને _____ અને _____ બનાવે છે.
5. દષ્ટિ મંદતાવાળા બાળકોને નકશાના કોશલ્યો મોટા કદના નકશાથી જ શીખવવા જોઈએ.- આ વિધાન સાચું છે કે ખોટું તે જણાવો.
6. દષ્ટિક્ષતિ પામેલી વ્યક્તિઓ માટે આકલન અને હલનચલન આવશ્યક નથી - આ વિધાન સાચું છે કે ખોટું તે જણાવો.

ડૉ. બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટી

સત્રાંત પરીક્ષા ડિસેમ્બર-2016

અભ્યાસક્રમ	: Sp. B.Ed.	Numerical Code: 0041
અભ્યાસક્રમ	: PGPD	Numerical Code: 0040
પાઠ્યક્રમ	: SESM-01	Numerical Code: 0663
વિષય	: માનસિકક્ષતિ ધરાવતી વ્યક્તિઓની ઓળખ અને આકારણી	
તારીખ	: 24/12/2016	નોંધણી નંબર : _____
સમય	: 11.00 to 02.00	કુલ ગુણ : 80

- પ્રશ્ન-1 (અ) નીચે આપેલા બે પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો જવાબ આશરે 500 શબ્દોમાં આપો. (10)
1. ICD પ્રમાણે માનસિક મંદતા એટલે શું? માનસિક મંદતા વિશે તમે શું સમજો છો? તેનું વર્ગીકરણ સમજાવો.
  2. આકારણી અને મૂલ્યાંકન ઉદાહરણ સાથે સમજાવો. મૂલ્યાંકન અને આકારણી વચ્ચેનો તફાવત સમજાવો.
- (બ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનાં જવાબ 300 શબ્દોમાં આપો. (10)
1. માનસિક વિકલાંગતાવાળી વ્યક્તિઓની લાક્ષણિકતા સમજાવો.
  2. ભૂલનું વિશ્લેષણ શું છે, ઉદાહરણ સાથે સમજાવો.
  3. માનસિક મંદતામાં માર્ગદર્શન અને સલાહની ભૂમિકા વર્ણવો.
- પ્રશ્ન-2 (અ) નીચે આપેલા બે પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો જવાબ આશરે 500 શબ્દોમાં આપો. (10)
1. માનસિક મંદતાના કારણો અને તેને રોકવાના ઉપાયો સમજાવો.
  2. વિકલાંગો માટે 1995 ના કાયદા વિષે સમજાવો.
- (બ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનાં જવાબ 300 શબ્દમાં આપો. (10)
1. ક્રિયાત્મક કૌશલ્યો એટલે શું? તેની લાક્ષણિકતાઓ લખો.
  2. માનસિક મંદતાના ક્ષેત્રમાં સામાજિક સંગઠનની ભૂમિકા કેવી હોવી જોઈએ.
  3. રાષ્ટ્રીય ન્યાસના કાર્યો વિશે ચર્ચા કરો.
- પ્રશ્ન-3 (અ) નીચે આપેલા પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનો જવાબ આશરે 300 શબ્દમાં આપો. (10)
1. માનસિક મંદ બાળકોના કુટુંબના સભ્યોની ભૂમિકા
  2. ઓટીઝમ અને તેના શિક્ષણ કાર્યની પદ્ધતિઓ વર્ણવો.
  3. ફોરીઓનિક વિલાસ સેમ્પલીંગ વિશે સમજાવો.
- (બ) નીચે આપેલા પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના જવાબ 150 શબ્દોમાં આપો. (06)
1. અપગાર સ્કોર
  2. NRT & CRT વચ્ચેનો તફાવત
  3. સલાહકારના ગુણો દર્શાવો.

- પ્રશ્ન-4 (અ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનો આશરે 150 શબ્દોમાં જવાબ લખો. (06)
1. જાગૃતિ કાર્યક્રમમાં મુખ્ય બાબતો જણાવો.
  2. માનસિક બિમારીઓના પ્રકાર લખો, ત્રણ સમજાવો.
  3. કૌટુંબિક હસ્તેક્ષપણની ધારણા સમજાવો.
- (બ) નીચે આપેલા પ્રશ્નોનો એક કે બે વાક્યમાં જવાબ આપો. (06)
1. BASIC-MR નું આખું નામ આપો, તે શું છે?
  2. DSM IV અનુસાર માનસિક મંદતાની પરિભાષા આપો.
  3. વિકલાંગતા વિશે બે અંધશ્રદ્ધાઓ જણાવો.
- પ્રશ્ન-5 (અ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનો આશરે 150 શબ્દોમાં જવાબ લખો. (06)
1. માનસિક મંદતા અને માનસિક બિમારી વચ્ચેનો તફાવત બતાવો.
  2. વિકલાંગ બાળક પ્રત્યે માતા પિતાનો દ્રષ્ટિકોણ
  3. જાતિય સમસ્યાનો વિકલાંગ બાળકો પર અસર
- (બ) નીચે આપેલા પ્રશ્નોના માગ્યા મુજબ જવાબ આપો. (06)
1. DSM IV
(A) Delhistate Mental Agency – IV
(B) Diagnostic Statistical Manual - IV
(C) Diagnostic Sample Model - IV
  2. PWD
(A) Public Welfare Dept (B) Person with damage (C) Person with disability
  3. લગનથી માનસિક મંદતા મટી શકે છે. (ખરું છે કે ખોટું તે જણાવો)
  4. BASIC MR એક અસેસમેન્ટ પદ્ધતિ છે. (ખરું છે કે ખોટું તે જણાવો)
  5. માનસિક મંદતાનું બીજું નામ _____ છે.
  6. બે અથવા બેથી વધુ વિકલાંગતાને _____ કહેવાય છે.
-

ડૉ. બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટી

સત્રાંત પરીક્ષા ડિસેમ્બર-2016

અભ્યાસક્રમ	: Sp. B.Ed.	Numerical Code: 0041
અભ્યાસક્રમ	: PGPD	Numerical Code: 0040
પાઠ્યક્રમ	: SESM-02	Numerical Code: 0666
વિષય	: માનસિકક્ષતિ : તેનાં બહુવિદ્યાકીય પાસાં	
તારીખ	: 05/02/2017	નોંધણી નંબર : _____
સમય	: 11.00 to 02.00	કુલ ગુણ : 80

- પ્રશ્ન-1 (અ) નીચે આપેલા બે પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો જવાબ આશરે 500 શબ્દોમાં આપો. (10)
1. મગજનો લકવાની વ્યાખ્યા આપી કારણો અને પ્રકારોની ચર્ચા કરો.
  2. જ્ઞાનાત્મક વિકાસ વિસ્તારથી સમજાવો.
- (બ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનાં જવાબ 300 શબ્દોમાં આપો. (10)
1. સ્નાયવિક વિકાસના સિધ્ધાંતો વર્ણવો.
  2. ભાવાત્મક વિકાસને અસર કરતાં પરિબળો સમજાવો.
  3. સમસ્યારૂપ વર્તન માટેના કારણોની સમજ આપો.
- પ્રશ્ન-2 (અ) નીચે આપેલા બે પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો જવાબ આશરે 500 શબ્દોમાં આપો. (10)
1. મગજના મુખ્ય ભાગો લખો અને તેના કાર્યોની ચર્ચા કરો.
  2. ભાષા વિકાસના ચરણો વિસ્તારથી સમજાવો.
- (બ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનાં જવાબ 300 શબ્દમાં આપો. (10)
1. અંતઃ સ્ત્રાવી ગ્રંથીની અસરો વર્ણવો.
  2. ખેંચની બિમારીને નિયંત્રણ કરવાની પ્રક્રિયા સમજાવો.
  3. ચેતાતંત્રના સામાન્ય સિધ્ધાંતો લખો.
- પ્રશ્ન-3 (અ) નીચે આપેલા પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનો જવાબ આશરે 300 શબ્દમાં આપો. (10)
1. સામાજિક વિકાસ સમજાવો.
  2. સમસ્યા વર્તનની અવલોકન પ્રયુક્તિ સમજાવો.
  3. સંવેદના - મોટર મુશ્કેલીઓ વર્ણવો.
- (બ) નીચે આપેલા પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના જવાબ 150 શબ્દોમાં આપો. (06)
1. ડાઉન સિન્ડ્રોમ વિસ્તારથી સમજાવો.
  2. ફિનાયલકેટોનૂરીઆ સમજાવો.
  3. જનીન ખામીના સામાન્ય ચિકિત્સાત્મક સિધ્ધાંતોની સમજ આપો.
- પ્રશ્ન-4 (અ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનો આશરે 150 શબ્દોમાં જવાબ લખો. (06)
1. કરોડરજ્જૂ વિશે નોંધ લખો.
  2. મસ્તિષ્કના મુખ્ય ક્ષેત્ર ક્યાં છે તે સમજાવો.
  3. કૌશલ્ય વિકાસના અવરોધક સમજાવો.

(બ) નીચે આપેલા પ્રશ્નોનો એક કે બે વાક્યમાં જવાબ આપો. (06)

1. પિયાજે એ આપેલ રમતના ત્રણ વિભાગો લખો.
2. નકારાત્મક પ્રબલન સમજાવો.
3. A-B-C સમજાવો.

પ્રશ્ન-5 (અ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનો આશરે 150 શબ્દોમાં જવાબ લખો. (06)

1. અનચ્છિક હલન ચલનનું વર્ણન કરો.
2. આંખ અને હાથના સંયોજનમાં પડતી મુશ્કેલી સમજાવો.
3. મલ્ટીડીસીપ્લીનરી જૂથની સમજ આપો.

(બ) નીચે આપેલા પ્રશ્નોના માગ્યા મુજબ જવાબ આપો. (06)

1. બે વર્ષની ઉંમરે બાળકને _____ શબ્દો આવડતા હોવા જોઈએ.
  2. રંગસૂત્રોની જોડને મુખ્ય _____ જૂથોમાં વહેંચવામાં આવે છે.
  3. ○ = = = □ વંશાવલીના ચાર્ટ પ્રમાણે આ નિશાની દ્વિબીજીય જોડકા દર્શાવે છે. ખરું/ખોટું.
  4. શાસ્ત્રીય અભિસંધાનનો સિધ્ધાંત પિયાજીને વિકસાવ્યો છે. ખરું/ ખોટું.
  5. રંગસૂત્રનો એક ભાગ અન્ય રંગસૂત્ર સાથે જોડાઈ જાય તેને _____ કહે છે.
  6. મયોક્લોનિક એ એક ખેંચ નો પ્રકાર છે. ખરું/ ખોટું.
-

ડૉ. બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટી

સત્રાંત પરીક્ષા ડિસેમ્બર-2016

અભ્યાસક્રમ	: Sp. B.Ed.	Numerical Code: 0041
અભ્યાસક્રમ	: PGPD	Numerical Code: 0040
પાઠ્યક્રમ	: SESM-03	Numerical Code: 0669
વિષય	: અભ્યાસક્રમ અને શિક્ષણકાર્ય વ્યૂહરચનાઓ	
તારીખ	: 29/12/2016	નોંધણી નંબર : _____
સમય	: 11.00 to 02.00	કુલ ગુણ : 80

- પ્રશ્ન-1 (અ) નીચે આપેલા બે પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો જવાબ આશરે 500 શબ્દોમાં આપો. (10)
1. શિક્ષણના સિધ્ધાંતોની વ્યાખ્યા કરો.
  2. કાર્ય ઉપયોગી શિક્ષણ એટલે શું? શબ્દલેખનના શિક્ષણમાં સંકળાયેલા સોપાનો ઉદાહરણ સાથે સમજાવો.
- (બ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનાં જવાબ 300 શબ્દોમાં આપો. (10)
1. માનસિકક્ષતિ ધરાવતા બાળકો માટે રમતગમતની પ્રવૃત્તિઓની રચના કરો.
  2. કાર્ય વિશ્લેષણ એટલે શું? કાર્ય વિશ્લેષણ માટેની પદ્ધતિઓ અને પ્રક્રિયાનો ઉલ્લેખ કરો.
  3. વિકલાંગોના સંકલિત શિક્ષણમાં કઈ મુશ્કેલીઓનો સામનો કરવો પડે છે. અને તેને કેવી રીતે દૂર કરી શકાય.
- પ્રશ્ન-2 (અ) નીચે આપેલા બે પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો જવાબ આશરે 500 શબ્દોમાં આપો. (10)
1. પ્રબલન એટલે શું? હકારાત્મક અને નકારાત્મક પ્રબલન અંગે માહિતી આપો. પ્રબલનને કેવી રીતે પ્રભાવશાળી બનાવી શકીએ છીએ.
  2. અભ્યાસક્રમ વિકાસના પાયાના તથ્યો અને અભ્યાસક્રમ રચનાના સોપાનો વર્ણવો.
- (બ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનો જવાબ 300 શબ્દોમાં આપો. (10)
1. શૈક્ષણિક ટેકનોલોજીની વ્યાખ્યા આપો. શૈક્ષણિક ટેકનોલોજીનો ઉપયોગ ક્યાં ક્યાં છે તે જણાવો.
  2. સાંકળ (ચેનીંગ) શું છે? પાછળથી (backward) ચેનીંગ અને આગળથી (Forward) ચેનીંગ ઉદાહરણ આપી સમજાવો.
  3. શારીરિક કસરત અને યોગ વચ્ચેનો તફાવત સમજાવો. માનસિક ક્ષતિવાળા વ્યક્તિઓ માટે યોગાસન અને એના અનુકૂળનો જણાવો.
- પ્રશ્ન-3 (અ) નીચે આપેલા પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનો જવાબ આશરે 300 શબ્દોમાં આપો. (10)
1. પ્રાથમિક પ્રબલનનું વર્ણન કરો.
  2. સંમિલિત (inclusive) શિક્ષણ અંગે તમારા વિચારો જણાવો.
  3. પૂર્વ પ્રક્ષેપ કાર્યક્રમ શું છે? ભારતદેશમાં પૂર્વ પ્રક્ષેપ કાર્યક્રમ કેવી રીતે ચલાવવામાં આવે છે. તે જણાવો.
- (બ) નીચે આપેલા પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના જવાબ 150 શબ્દોમાં આપો. (06)
1. અંકગણિત શિક્ષણ માટેની વિવિધ પ્રયુક્તિઓ જણાવો.
  2. શારીરિક શિક્ષણનો એટલે શું? વિકલાંગો માટે શારીરિક શિક્ષણનો ફાયદો જણાવો.
  3. નમૂનો (modelling) એટલે શું? આ પદ્ધતિનો ફાયદો જણાવો.

- પ્રશ્ન-4 (અ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનો આશરે 150 શબ્દોમાં જવાબ લખો. (06)
1. આઈ.ઈ.પી. (I.E.P) વ્યક્તિગત શિક્ષણ કાર્યક્રમ શું છે. આ કાર્યક્રમના મુખ્ય હેતુઓ જણાવો.
  2. પુર્નબલનના ભિન્ન-ભિન્ન પ્રકારોની ચર્ચા કરો.
  3. માનસિક ક્ષતિવાળી વ્યક્તિઓ માટે ઘર આધારિત તાલીમ વિશે જણાવો.
- (બ) નીચે આપેલા પ્રશ્નોનો એક એક વાક્યમાં જવાબ આપો. (06)
1. વિશિષ્ટ ઓલિમ્પિકનો અર્થ શું છે?
  2. પૂર્વપ્રક્ષેપ કાર્યક્રમ ક્યાં સુધી અમલમાં મૂકી શકાય.
  3. મંદબુદ્ધિ બાળકો માટે શીખવાની પદ્ધતિના પગથિયાઓના નામ જણાવો.
- પ્રશ્ન-5 (અ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનો આશરે 150 શબ્દોમાં જવાબ લખો. (06)
1. પૂર્વ પ્રાથમિક સ્તરમાં સહઅભ્યાસક્રમીય પ્રવૃત્તિઓ જણાવો.
  2. માધ્યમિક કક્ષાના માનસિક રીતે અક્ષમ બાળકો માટે સામાજિક કૌશલ્યનું મહત્વ સમજાવો.
  3. પ્રબલનની સતત (નિરંતર) સૂચિ (C.R.F) વિશે જણાવો.
- (બ) નીચે આપેલા બધા જ પ્રશ્નોના જવાબ આપો. (06)
1. પૂર્વ-પ્રક્ષેપ કાર્યક્રમ દરેક વયજૂથ માટે છે. (ખરું/ ખોટું)
  2. લેખન એક કાર્યસંબંધી (Occupation) કૌશલ્ય છે. (ખરું/ ખોટું)
  3. નિદાનીક આદર્શ શિક્ષણ (D.P.T) સમસ્યાગ્રથ બાળકો માટે સાચા નિદેશનોને વ્યક્તિગત રીતે કરવાની પદ્ધતિ છે. (ખરું/ ખોટું)
  4. સંશોધન કક્ષા (Resource room) ની સુવિધા ફક્ત વિશિષ્ટ શાળામાં ઉપલબ્ધ છે. (ખરું/ ખોટું)
  5. M.A.T.P. (સ્નાયુ પ્રવૃત્તિક તાલીમ કાર્યક્રમ) અતિ ગંભીર વિકલાંગતાવાળી વ્યક્તિઓ માટે છે. (ખરું/ ખોટું)
-

Dr. Babasaheb Ambedkar Open University
Term End Examination December - 2016

Course : Bachelor of Education
Subject Code : SECM-01
Subject : Teaching of English
Date : 03/01/2017
Time : 11.00 to 02.00

Numerical Code: 0041
Numerical Code: 0652
Roll No.: _____
Total Marks : 80

Q. 1 (A) Answer any one from the following questions in about 500 words. 10

1. Describe the specifications of skill objectives.
2. Describe types of reading with examples.

(B) Answer any one from the following questions in about 300 words. 10

1. What are the benefits of Direct Method of teaching English?
2. Create conversation for the following role play:
Riddhi meets her friend Devanshi after a very long time in a get-together of WhatsApp group of school mates. They catch up with memories of school days.
3. What are the inherent limitations of Grammar Translation Method?

Q. 2 (A) Answer any one from the following questions in about 500 words. 10

1. How are the games useful in learning vocabulary? Give examples based on Collection and Semantic field.
2. Clarify the concept of the terms 'Method' and 'Approach' and describe the differences between the both.

(B) Answer any two from the following questions in about 300 words. 10

1. How is the study of suffixes and prefixes useful in increasing one's vocabulary? Illustrate.
2. Describe the advantages and disadvantages of 'Bilingual Method'.
3. Write a note on 'Uses of Adjectives'.

Q. 3 (A) Answer any two from the following questions in about 300 words. 10

1. Describe the benefits and limitations of *Structural Approach*.
2. Write a note on comprehension activities in the light of teaching reading.
3. Draft an application replying the following advertisement.

"The Youth Hostel Association invites applications for assistant wardens at 6 hostels all over India. Duties will include hostel maintenance and accounts." Address the reply to Chief controller, Youth Hostel Association, New Delhi, India.

(B) Answer any two from the following questions in about 150 words. 06

1. Illustrate the rules of *Plural Formulation* of nouns. Give at-least three examples each.
2. Enlist the uses of the *Communicative Approach* in teaching English.

3. What do we mean by 'Language Register'? State any four disciplines that the *Language Register* belong to.

Q. 4 (A) Answer any two from the following questions in about 150 words. 06

1. Give the specific objectives for understanding the concept of time and structure of statements in English expression.
2. Write a note in about 150 words on 'Intonation' in context with phonetics.
3. What are the levels of planning? Explain in brief.

(B) Answer the following questions in one or two sentences each. 06

1. Give the emphatic and reflexive forms of personal pronouns.
2. Name the situations in which we write informal and formal letters. Give two situations each.
3. What is the difference between *Regular* and *Irregular Verbs*?

Q. 5 (A) Answer any one from the following questions in about 150 words. 06

1. What abilities should the learners be able to develop in terms of expression objectives?
2. Enlist the IPA symbols –Vowels and Consonants with at-least one word each in which they are used.
3. Develop a paragraph on "Demonetization is good for future".

(B) Answer the following questions as directed. 06

- 1 Grammar Translation Method was originally devised to teach_____.
(A) classical languages (B) dialects
(C) second language (D) mother tongue
  - 2 Which of the following words does not contain / i: / in its correct pronunciation?
(A) bread (B) sheet (C) pill (D) meat
  - 3 How many syllables does the word 'SYLLABLE' have?
(A) two (B) three (C) four (D) five
  - 4 Select an appropriate purpose of the following example in context with communicative skills.
Example: "I beg your pardon, sir!"?
(A) Information (B) Direction
(C) Expression with Communication (D) Phatic Function
  - 5 _____ are used before common nouns.
(A) adverbs (B) determiners (C) interjections (D) proper nouns
  - 6 _____ are known as non-sensicle words having sense.
(A) Idioms (B) Phrases (C) Register (D) Clauses
-

डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर ओपन युनिवर्सिटी

सत्रांत परीक्षा दिसम्बर- २०१६

अभ्यासक्रम	: स्पे.बी.एड	Numerical Code: 0041
पाठ्यक्रम	: SECM-02	Numerical Code: 0653
विषय	: हिन्दी का शिक्षणकार्य	
दिनांक	: ०३/०१/२०१७	नोंधणी नंबर : .....
समय	: ११.०० से २.००	कुल गुण : ८०

- प्रश्न-1 (अ) निम्नांकित दो प्रश्नों में से किन्हीं एक प्रश्न का 500 शब्दों में उत्तर लिखिए । (10)
1. पाठ्यपुस्तक का अर्थ देते हुए पाठ्यपुस्तक रचना के तत्वों को विस्तृत रूप से समझाईए ।
  2. भाषा की परिभाषा देते हुए भाषा की प्रकृति के बारे में चर्चा कीजिए ।
- (ब) निम्नांकित तीन प्रश्नों में से किन्हीं दो प्रश्नों के 300 शब्दों में उत्तर लिखिए । (10)
1. पाठ्यक्रम नियोजन के कोई भी पांच शिक्षण सूत्र उदाहरण देकर समझाईए ।
  2. समास किसे कहते हैं ? तत्पुरुष समास के भेद उदाहरण देकर स्पष्ट कीजिए ।
  3. मातृभाषा शिक्षण को हम कौन-कौन से पाँच खंडों में विभाजित कर सकते हैं ? प्रत्येक के दो-दो हेतु बताईए ।
- प्रश्न-2 (अ) निम्नांकित दो प्रश्नों में से किन्हीं एक प्रश्न का 500 शब्दों में उत्तर लिखिए । (10)
1. 'पठन' का अर्थ स्पष्ट करके महत्व स्पष्ट करके उसके विकास को प्रवृत्तियों बताईए ।
  2. 'लेखन' की परिभाषा देकर उसकी विशेषताएँ बताते हुए उसके उद्देश्य बताकर कोई एक लेखन शिक्षण विधि की चर्चा कीजिए ।
- (ब) निम्नांकित तीन प्रश्नों में से किन्हीं दो प्रश्नों के 300 शब्दों में उत्तर लिखिए । (10)
1. व्याकरण शिक्षण की परिभाषा देकर उसका महत्व स्पष्ट कीजिए ।
  2. व्याकरण शिक्षण की विभिन्न विधियाँ ।
  3. पठन की अवस्थाएँ ।
- प्रश्न-3 (अ) निम्नांकित तीन प्रश्नों में से किन्हीं दो प्रश्नों के 300 शब्दों में उत्तर लिखिए । (10)
1. प्रेमचंदजी की 'सवा सेर गेहूँ' कहानी के चरित्रों का चरित्रचित्रण कीजिए ।
  2. काव्य शिक्षणमें भाषा-शिल्प का महत्व बताईए ।
  3. नाटक के विभिन्न तत्वों की चर्चा कीजिए ।
- (ब) निम्नांकित तीन प्रश्नों में से किन्हीं दो प्रश्नों के 150 शब्दों में उत्तर लिखिए । (06)
1. गद्य शिक्षण के प्रमुख ६ उद्देश्य बताईए ।
  2. आलेख (निबंध) लिखते समय आप क्या-क्या बातें ध्यान में रखेंगे ?
  3. हिन्दी शिक्षण को रसप्रद बनाने में कार्टून शिक्षण कौन-कौन सी विशेषताओं के कारण ज्यादा उपयोगी बनता है?

प्रश्न-4 (अ) निम्नांकित तीन प्रश्नों में से किन्हीं दो प्रश्नों के उत्तर 150 शब्दों में लिखिए । (06)

1. कोठारी कमिशन सूचित 'त्रिभाषा सूत्र' अन्तर्गत भाषा शिक्षण का क्रम किस प्रकार निर्धारित किया गया ?
2. भाषा शिक्षण में व्याकरण शिक्षण के उद्देश्य क्या हैं ?
3. गद्यशिक्षण में विधार्थियों के पूर्वज्ञान का महत्व स्पष्ट कीजिए ।

(ब) निम्नांकित चार प्रश्नों में से किन्हीं तीन प्रश्नों के संक्षेप में उत्तर लिखिए । (06)

1. भाषा का उपयोग कहाँ-कहाँ किया जाता है ?
2. कम्प्यूटर भाषा शिक्षण में किस रूप से सहाय रूप बन सकता है ?
3. पाठ्यपुस्तक के कोई चार बाह्य लक्षण बताइए ।
4. मातृभाषा शिक्षण के प्रमुख चार उद्देश्य लिखिए ।

प्रश्न-5 (अ) निम्नांकित प्रश्नों में से किन्हीं दो प्रश्नों के 150 शब्दों में उत्तर लिखिए । (06)

1. प्रेमचंदजी के साहित्य सर्जन के बारे में बताइए ।
2. 'शिक्षण में भाव पल्लवन का क्या महत्व है ?' अपने विचार स्पष्ट कीजिए ।
3. भाषा शिक्षण के अन्तर्गत कौन-कौन से भाषाई कौशलो को रखा गया है ? प्रत्येक की संक्षेप में चर्चा कीजिए ।

(ब) निम्नांकित प्रश्नों के सुचनानुसार उत्तर दीजिए । (06)

1. बालक जिस भाषा के वातावरण में पलता है, उस भाषा को वो कैसे अर्जित कर लेता है?
2. 'दक्षता' शब्द का क्या तात्पर्य है ?
3. निदानात्मक परीक्षण का मुख्य उद्देश्य क्या है ?
4. पठन एक _____ प्रक्रिया है । उचित शब्द स्थान की पूर्ति कीजिए ।
(शारीरिक, मानसिक, मनोशारीरिक)
5. कक्षा 1 से 5 के लिए न्यूनतम अधिगम स्तर किस समितिने निर्धारित किए ?
6. भारत सरकार द्वारा वर्ष 1986 में राष्ट्रीय शिक्षण नीति घोषित की गई उसकी समीक्षा कब की गई ? (1991, 1990, 1992)

ડૉ. બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટી
સત્રાંત પરીક્ષા ડિસેમ્બર-2016

અભ્યાસક્રમ	: Sp. B.Ed.	Numerical Code: 0041
પાઠ્યક્રમ	: SECM-03	Numerical Code: 0654
વિષય	: ગુજરાતીનું શિક્ષણકાર્ય	
તારીખ	: 03/01/2017	નોંધણી નંબર : _____
સમય	: 11.00 to 02.00	કુલ ગુણ : 80

- પ્રશ્ન-1 (અ) નીચે આપેલા બે પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો આશરે 500 શબ્દોમાં જવાબ લખો. (10)
1. ભાષાના ઘટકોની વિગતે ચર્ચા કરો.
  2. વાંચન કૌશલ્યની સંકલ્પના સ્પષ્ટ કરી વાંચન કૌશલ્યનું મહત્વ સ્પષ્ટ કરો.
- (બ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનો આશરે 300 શબ્દોમાં જવાબ લખો. (10)
1. માતૃભાષાના હેતુઓનું વર્ગીકરણ જણાવો.
  2. કથન કૌશલ્ય શિક્ષણના હેતુઓ જણાવો.
  3. આગમન પદ્ધતિનો અર્થ, સ્વરૂપ સોપાન અને મહત્વ લખો.
- પ્રશ્ન-2 (અ) નીચે આપેલા બે પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો આશરે 500 શબ્દોમાં જવાબ લખો. (10)
1. વ્યાકરણ શિક્ષણ પ્રત્યે નીરસતાના કારણે વિગતે સમજાવો.
  2. આદર્શ પાઠ્યપુસ્તકના લક્ષણોની ચર્ચા કરો.
- (બ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનો આશરે 300 શબ્દોમાં જવાબ લખો. (10)
1. પરીક્ષણની સંકલ્પના આપી, પરીક્ષા સુધારણા માટેના સૂચનો લખો.
  2. તાસ આયોજન અને એકમ આયોજનનો તફાવત સ્પષ્ટ કરો.
  3. લેખનમાં ખામીઓ દૂર કરવાના ઉપાયો જણાવો.
- પ્રશ્ન-3 (અ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનો આશરે 300 શબ્દોમાં જવાબ આપો. (10)
1. અભિક્ષિત અધ્યયનના સોપાનો ટૂંકમાં સમજાવો.
  2. ભાષા પ્રયોગશાળાનો અર્થ આપી મહત્વ સ્પષ્ટ કરો.
  3. ઉત્તર ગુજરાતની પટણી બોલીની લાક્ષણિકતા લખો.
- (બ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના જવાબ આશરે 150 શબ્દોમાં આપો. (06)
1. શ્રવણ કૌશલ્યની સંકલ્પના સ્પષ્ટ કરો.
  2. ક્રિયાત્મક સંશોધનનું મહત્વ લખો.
  3. સન્મુખ ચિત્ર દર્શક એટલે શું? તેની અગત્યતા જણાવો.
- પ્રશ્ન-4 (અ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનો આશરે 150 શબ્દોમાં જવાબ લખો. (06)
1. નાટ્યીકારણ પદ્ધતિનું શિક્ષણમાં શું મહત્વ છે તેની સમજ આપો.
  2. શ્રવણ કૌશલ્યલક્ષી પ્રવૃત્તિઓ ટૂંકમાં લખો.

3. કોઈપણ એક એકમની કા.પા.નોંધ તૈયાર કરો.

(બ) નીચે આપેલા પ્રશ્નોના જવાબ એક વાક્યમાં આપો. (06)

1. વાર્ષિક આયોજન તૈયાર કરતી વખતે કઈ ત્રણ બાબત ધ્યાનમાં રાખવામાં આવે છે?
2. શિક્ષક નિદર્શની એટલે શું? તેના બીજા નામ જણાવો.
3. પ્રોજેક્ટ પદ્ધતિના સોપાનો જણાવો.

પ્રશ્ન-5 (અ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનો જવાબ આશરે 150 શબ્દોમાં આપો. (06)

1. 'મૂળાક્ષર પદ્ધતિ' ટૂંકમાં સમજાવો.
2. કાવ્ય શિક્ષણના હેતુઓ લખો.
3. 'ભાષાખંડનું સ્થાન' વિષે માહિતી આપો.

(બ) નીચે આપેલા પ્રશ્નોના જવાબ આપો. (06)

1. માતૃભાષા શિક્ષણ માટે પખવાડિયામાં કેટલા તાસ રાખવામાં આવે છે?
(A) 14 (B) 16 (C) 12 (D) 15
2. સંકેતનું ધ્વનિ સંકેતમાં પ્રગટીકરણ થવું એટલે.....
(A) શાંતવાંચન (B) મુખવાંચન (C) અનુલેખન (D) સુલેખન
3. વ્યાખ્યાન પદ્ધતિનું લઘુ સ્વરૂપ એટલે .....
(A) પ્રશ્નોત્તરી પદ્ધતિ (B) કથન પ્રયુક્તિ (C) વાર્તા પદ્ધતિ (D) જૂથ-ચર્ચા પદ્ધતિ
4. શૈક્ષણિક સાધનોના મુખ્ય કેટલા પ્રકાર પાડવામાં આવ્યા છે?
(A) 2 (B) 4 (C) 3 (D) 6
5. વિષય, મુદ્દાના પક્ષમાં કે વિપક્ષના સમર્થનરૂપે દલીલો રજૂ કરવી એટલે .....
(A) ભાવાત્મક ગદ્ય (B) વાદાત્મક ગદ્ય (C) સમીક્ષા (D) નિદાત્મક કાર્ય
6. નીચેનામાંથી કયો હેતુ માનવીની સંવેદના સાથે સંકળાયેલો છે?
(A) જ્ઞાન (B) સમજ (C) ઉપયોજન (D) ભાવાત્મક

ડૉ. બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટી

સત્રાંત પરીક્ષા ડિસેમ્બર-2016

અભ્યાસક્રમ : Sp. B.Ed.

Numerical Code: 0041

પાઠ્યક્રમ : SECM-04

Numerical Code: 0655

વિષય : વિજ્ઞાનનું શિક્ષણકાર્ય

તારીખ : 30/12/2016

નોંધણી નંબર : _____

સમય : 11.00 to 02.00

કુલ ગુણ : 80

-
- પ્રશ્ન-1 (અ) નીચે આપેલા બે પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો જવાબ આશરે 500 શબ્દોમાં આપો. (10)
1. વિજ્ઞાન શિક્ષણના હેતુઓ જણાવી દરેકની વિસ્તૃત ચર્ચા કરો.
  2. વિજ્ઞાન શિક્ષણ માટે ઉપયોગી શૈક્ષણિક સાધનો જણાવી તેમની ઉપયોગીતા સમજાવો.
- (બ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નનો જવાબ આશરે 300 શબ્દોમાં આપો. (10)
1. માપન અને મૂલ્યાંકન વચ્ચેનો ભેદ સમજાવી મૂલ્યાંકનના પ્રકારો સમજાવો.
  2. પ્રયોગ શાળામાં વિદ્યાર્થીઓને શિસ્તબદ્ધ રાખવા માટે કયા નિયમો હોવા જોઈએ.
  3. વિજ્ઞાન શિક્ષણને અનુલક્ષીને શૈક્ષણિક પ્રવાસનું મહત્વ સમજાવો.
- પ્રશ્ન-2 (અ) નીચે આપેલા પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો જવાબ આશરે 500 શબ્દોમાં આપો. (10)
1. અભ્યાસક્રમ વિકાસની પ્રક્રિયા સમજાવી તેના સિદ્ધાંતોની ચર્ચા કરો.
  2. પરમાણુની વ્યાખ્યા આપી, રૂઝરફોર્ડનું પરમાણુ રચના અંગેનું મોડલ સમજાવો.
- (બ) નીચે આપેલા પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નનો જવાબ આશરે 300 શબ્દોમાં આપો. (10)
1. બહુવિકલ્પ પ્રકારની કસોટીઓ તૈયાર કરતી વખતે શી કાળજી રાખવી જોઈએ.
  2. મિથેન વાયુની બનાવટ સમજાવી, આલ્કેનના ભૌતિક ગુણધર્મો જણાવો.
  3. કોપરની મિશ્રધાતુના નામ આપી તેમના બંધારણ અને ઉપયોગો જણાવો.
- પ્રશ્ન-3 (અ) નીચે આપેલા પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નનો જવાબ આશરે 300 શબ્દોમાં આપો. (10)
1. સિલિકોનની બનાવટ જણાવી તેના ભૌતિક અને રાસાયણિક ગુણધર્મો જણાવો.
  2. ઉદાહરણની મદદથી આયનિક અને સહસંયોજક બંધની રચના સમજાવો.
  3. સલ્ફાઈડયુક્ત કાચી ધાતુના સંકેન્દ્રણ માટેની ફીણ પ્લવન પદ્ધતિ સમજાવો.
- (બ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નનો જવાબ આશરે 150 શબ્દોમાં આપો. (06)
1. હીરો અને ગ્રેફાઈટ વચ્ચેના મુખ્ય તફાવતો જણાવો.
  2. મિથેન વાયુના કોઈપણ બે ઉપયોગો જણાવો.
  3. સમઘટકોની લાક્ષણિકતાઓ જણાવો.
- પ્રશ્ન-4 (અ) નીચે આપેલા પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નનો જવાબ આશરે 150 શબ્દોમાં લખો. (06)
1. અનુકૂલન એટલે શું ? “રણના વહાણ” તરીકે ઊંટના અનુકૂલનો સમજાવો.
  2. અલિંગી પ્રજનન અને લિંગી પ્રજનન વચ્ચેનો તફાવત સમજાવો.
  3. રોગોના વિવિધ પ્રકારો વિશે વિસ્તૃત માહિતી આપો.

(બ) નીચે આપેલા પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ આપો. (06)

1. વિટામીન ડી ની ઉણપથી કયો રોગ થાય છે.
2. કોષનું પાવરહાઉસ કોને કહે છે?

પ્રશ્ન-5 (અ) નીચે આપેલા પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનો જવાબ આશરે 150 શબ્દોમાં લખો. (06)

1. વિજ્ઞાનના પ્રયોગો ગોઠવતી વખતે તેમાં સમાવિષ્ટ વિવિધ પગથિયાઓ વર્ણવો.
2. સલ્ફરના ભૌતિક અને રાસાયણિક ગુણધર્મો જણાવો.
3. અર્ધાકરણ અને સમવિભાજન વચ્ચેનો કોઈ પણ ત્રણ તફાવત આપો.

(બ) નીચે આપેલા પ્રશ્નોના જવાબ લખો. (06)

1. ઉત્ક્રાંતિવાદનો સિદ્ધાંત _____ એ આપ્યો.
  2. NCERT નું પૂરું નામ _____ છે.
  3. મેન્ડેલીફના આવર્તકોષ્ટકમાં _____ તત્વો હતા.
  4. કોપર, ઝિંક અને સિલિકોન ધરાવતી મિશ્રધાતુ _____ છે.
  5. ગ્રાના જેમાં ગોઠવાયેલા હોય તેવા સમરસ દ્રવ્યને _____ કહે છે.
  6. હાઈડ્રોમાં _____ પ્રકારનું અલિંગી પ્રજનન જોવા મળે છે.
-

ડૉ. બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટી

સત્રાંત પરીક્ષા ડિસેમ્બર-2016

અભ્યાસક્રમ : Sp. B.Ed.

Numerical Code: 0041

પાઠ્યક્રમ : SECM-05

Numerical Code: 0656

વિષય : ગણિતનું શિક્ષણકાર્ય

તારીખ : 30/12/2016

નોંધણી નંબર : _____

સમય : 11.00 to 02.00

કુલ ગુણ : 80

પ્રશ્ન-1 (અ) નીચે આપેલા બે પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો જવાબ આશરે 500 શબ્દોમાં લખો. (10)

1. ગણિત શીખવવાની પદ્ધતિઓના મૂળભૂત સિદ્ધાંતોની વિગતે ચર્ચા કરો.
2. ગણિત શિક્ષણમાં ઉપયોગમાં લેવાતી વિવિધ શિક્ષણ પ્રયુક્તિઓ સમજાવો.

(બ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નનો જવાબ આશરે 300 શબ્દોમાં આપો. (10)

1. ગણિતના અભ્યાસક્રમની રચના માટે આધુનિક વિચારધારાઓ અને નિયમો જણાવો.
2. ગણિત શિક્ષણના હેતુઓનું વર્ગીકરણ કરી દરેક ઉદાહરણ દ્વારા સમજાવો.
3. અભ્યાસક્રમનો અર્થ આપી અભ્યાસક્રમ રચનાનું મહત્વ સમજાવો.

પ્રશ્ન-2 (અ) નીચે આપેલા બે પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ એક પ્રશ્નોના જવાબ આશરે 500 શબ્દોમાં આપો. (10)

1. (અ) 5800 રૂપિયાનું વાર્ષિક 5% ના દરે 1.5 વર્ષ માટે ચક્રવૃદ્ધિ વ્યાજ શોધો.
(બ) નાણાનો સરવાળો 3 વર્ષમાં 99૯૨ રૂપિયા અને ૫ વર્ષમાં ૧૯૨૦ રૂપિયા થાય છે તો મુદ્દલ અને ટકાના દર શોધો.
2. (અ) નીચે આપેલી માહિતી નો મધ્યક વિચલન પદ્ધતિથી શોધો.

વર્ગ	0-૧૦	૧૦-૨૦	૨૦-૩૦	૩૦-૪૦	૪૦-૫૦	૫૦-૬૦	૬૦-૭૦
આવૃત્તિ	૪	૮	૩	૨૦	૩	૪	૮

(બ) નીચે આપેલી માહિતી નો મધ્યક પાદસ્થ વિચલન પદ્ધતિથી શોધો.

વર્ગ	0-૫૦	૫૦-૧૦૦	૧૦૦-૧૫૦	૧૫૦-૨૦૦	૨૦૦-૨૫૦	૨૫૦-૩૦૦	૩૦૦-૩૫૦
આવૃત્તિ	૧૦	૧૫	૩૦	૨૦	૧૫	૮	૨

(બ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના જવાબ આશરે 300 શબ્દોમાં આપો. (10)

1. એક વેપારી બે સળંગ વર્ષોમાં 15% અને 10% ઓફર કરે છે. જ્યારે બીજો વેપારી એક જ 25% નું વર્ષોમાં ઓફર કરે છે. ગ્રાહક માટે બંનેમાંથી કઈ ઓફર વધુ સારી રહેશે?
2. એક વ્યક્તિ સરેરાશ કિંમત 100 રૂપિયા ધરાવતા એક કંપનીના શેરોમાં 88૮૮ રૂપિયા રોકાણ કરે છે. વર્ષના અંતે કંપની 15%નું ડિવિડન્ડ જાહેર કરે છે જે તેને 500 રૂપિયાની આવક કરાવી આપે છે. જો દલાલી 2% હોય તો કઈ કિંમતે શેરની ફાળવણી હશે?
3. એક વ્યક્તિ 5000 રૂપિયાનું રોકાણ 10% કિંમત ધરાવતા શેરોમાં કરે છે. જ્યારે ભાવ 12% થાય છે ત્યારે વેચી દે છે. તો તેનો કુલ નફો અને નફાના ટકા શોધો.

પ્રશ્ન-3 (અ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના જવાબ આશરે 300 શબ્દોમાં આપો. (10)

1. $A = \{x/x \in \mathbb{N}, x < 10\}$, $B = \{x/x \in \mathbb{N}, x \text{ એ } 3 \text{ નો ગુણક છે; } x < 15\}$, $C = \{x/x \in \mathbb{Z}, -4 < x < 4\}$ આપેલ ત્રણ ગણ માટે $A \cap (B \cup C) = (A \cap B) \cup (A \cap C)$ ચકાસો.
2. $U = \{1,2,3,4,5,6,7,8,9\}$, $A = \{2,3,4,5\}$, $B = \{4,5,6\}$, $C = \{1,3,5,7\}$ માટે યોગક્રિયાનું છેક ક્રિયા પર વિભાજન ચકાસો.
3. 3 ખુરશી અને 2 ટેબલની કિંમત રૂ. 900 થાય છે. 5 ખુરશી અને 3 ટેબલની કિંમત રૂ. 1900 થાય છે. 2 ખુરશી અને 2 ટેબલની કિંમત કેટલી થશે?

(બ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના જવાબ આશરે 150 શબ્દોમાં આપો. (06)

1. $p(x) = 3x^4 - 2x^3 + 7x^2 - 5x + 9$ બહુપદીનું મૂલ્ય $x = 3$ આગળ શોધો.
2. શેષ પ્રમેયની મદદથી $p(x) = Ax^3 + Bx^2 + Cx + D$ ને $(x-a)$ વડે ભાગો.
3. બે સંખ્યાઓનો સરવાળો 12 અને તેમના વ્યસ્તોનો સરવાળો 6/8 છે. તે સંખ્યાઓ શોધો.

પ્રશ્ન-4 (અ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના જવાબ આશરે 150 શબ્દોમાં આપો. (06)

1. સાબિત કરો કે કાટકોણમાં કર્ણની લંબાઈનો વર્ગ બાકીની બાજુઓની લંબાઈઓના વર્ગોના સરવાળા બરાબર હોય છે.
2. કિંમત શોધો: $2\cos^2 30^\circ \cot 60^\circ + 3\sin^2 60^\circ \operatorname{cosec}^2 30^\circ$
3. 50 મીટર ઊંચાઈના એક મિનારાની ટોચ પરથી ટાવરની ટોચ અને તળિયાના અવસેધકોણો અનુક્રમે 30° અને 60° છે તો ટાવરની ઊંચાઈ શોધો.

(બ) નીચે આપેલા પ્રશ્નોના જવાબ એક વાક્યમાં આપો. (06)

1. $\sin \beta = 5/13$ હોય તો બીજા ત્રિકોણમિતીય ગુણોત્તરો ના મૂલ્યો શોધો.
2. 18 મીટર ત્રિજ્યાવાળા એક વર્તુળાકાર બગીચાના ફરતે 9 મીટર પહોળો રસ્તો છે તો રસ્તાનું ક્ષેત્રફળ શોધો.

પ્રશ્ન-5 (અ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના જવાબ આશરે 150 શબ્દોમાં આપો. (06)

1. એક વિકેટાએ 40 પેનો વેચી. તેમાંથી કેટલીક પેનો રૂ. 2 પના ભાવથી અને બાકીની રૂ. 20ના ભાવથી વેચી. રૂ. 2 પના ભાવથી વેચેલી પેનોની કુલ વેચાણ કિંમત રૂ. 20ના ભાવથી વેચેલી પેનોની કુલ વેચાણ કિંમત કરતાં રૂ. 40 જેટલી વધુ છે. તેને દરેક દરથી કેટલી પેનો વેચી હશે?
2. એક માણસ ટાવર પરથી દક્ષિણ દિશા તરફ 50ના અવસેધ કોણે માલૂમ પડ્યો. પછી તે સમક્ષિતિજ રસ્તા પર પશ્ચિમ દિશામાં 100 મીટર ચાલ્યો તેથી તેનો અવસેધ કોણ 30 જોવા મળ્યો તો ટાવરની ઊંચાઈ તથા માણસનું ટાવરથી અંતર શોધો.

(બ) નીચે આપેલા પ્રશ્નોના એક વાક્યમાં જવાબ લખો. (06)

1. તળિયાવાળા ખુલ્લા નળાકારની કુલ સપાટીનું ક્ષેત્રફળ શોધવાનું સૂત્ર _____ છે.
2. પ્રાકૃતિક સંખ્યાઓના ગણને _____ વડે દર્શાવવામાં આવે છે.
3. બિંદુ $(-3, -4)$ એ _____ ચરણમાં આવેલું બિંદુ છે.
4. જો $x = 2$ અને $y = 4$ એ સમીકરણ $5x+7y-k = 0$ નો ઉકેલ હોય, તો $k =$ _____.
5. 3 પ માપવાળા ખૂણાના કોટિકોણનું માપ _____ છે.
6. $-5x^3y^4$ નો ઘાત _____ છે.

ડૉ. બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટી

સત્રાંત પરીક્ષા ડિસેમ્બર-2016

અભ્યાસક્રમ : Sp. B.Ed.

Numerical Code: 0041

પાઠ્યક્રમ : SECM-06

Numerical Code: 0657

વિષય : સમાજવિદ્યાનું શિક્ષણકાર્ય

તારીખ : 30/12/2016

નોંધણી નંબર : _____

સમય : 11.00 to 2.00

કુલ ગુણ : 80

- પ્રશ્ન-1 (અ) નીચે આપેલ બે પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો જવાબ આશરે 500 શબ્દોમાં આપો. (10)
1. સમાજવિદ્યા એટલે શું ? સા. વિજ્ઞાન અને સમાજવિદ્યા વિષયનો તફાવત સ્પષ્ટ કરી સમાજવિદ્યા-હાર્દરૂપ વિષયના કારણોની વિગતે છણાવટ કરો.
  2. સમાજવિદ્યામાં શૈક્ષણિક સાધન એટલે શું ? શૈ. સાધનનું મહત્વ સમજાવી શૈક્ષણિક સાધનોના કોઈપણ ચાર પ્રકારોની સમજ આપો.
- (બ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનો આશરે 300 શબ્દોમાં જવાબ આપો. (10)
1. રાષ્ટ્રીય એકતા એટલે શું ? રાષ્ટ્રીય એકતામાં સમાજવિદ્યાની ભૂમિકા વર્ણવો.
  2. અધ્યાપન (શિક્ષણ) એટલે શું ? અધ્યાપનની વ્યૂહરચના સાથે સંબંધિત પ્રશ્નોની ચર્ચા કરો.
  3. સમાજવિદ્યામાં મૂલ્યાંકન એટલે શું? સમાજવિદ્યામાં મૂલ્યાંકન પ્રયુક્તિની સમજ આપો.
- પ્રશ્ન-2 (અ) નીચે આપેલા બે પ્રશ્નોના પૈકી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો જવાબ આશરે 500 શબ્દોમાં આપો. (10)
1. ભારતમાં આધુનિક યુગના લક્ષણોની વિગતે ચર્ચા કરો.
  2. ભારતીય સાંસ્કૃતિક ધરોહરમાં પ્રાચીન ભારતીય સંસ્કૃતિની વિશેષતાઓ અને પ્રમુખ લક્ષણોની ચર્ચા કરો.
- (બ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનો આશરે 300 શબ્દોમાં જવાબ આપો. (10)
1. સિન્ધુ તટની સભ્યતા અને સંસ્કૃતિની સમજ આપી. સિન્ધુ સભ્યતાના નિર્માતાની સમજ આપો.
  2. ભારતીય સાંસ્કૃતિક ધરોહરમાં આધુનિક ભારતીય સંસ્કૃતિની વિગતે છણાવટ કરો.
  3. ભારતીય પુનજાગરણના કારણોની વિગતે ચર્ચા કરો.
- પ્રશ્ન-3 (અ) નીચે આપેલ ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નનો જવાબ આશરે 300 શબ્દોમાં આપો. (10)
1. ભૂગોળની પરિભાષા આપી. ભૌગોલિક સંકલ્પનાઓનું સ્વરૂપ ની સમજ આપો.
  2. પ્રદૂષણના પ્રકાર તથા એના કારણમાં હવાનું પ્રદૂષણ વિશે ચર્ચા કરો.
  3. ભારતની પ્રાકૃતિક સંપત્તિમાં સૌરઊર્જા, પવન તથા વરસાદ અને જળ સંશાધન વિશે સમજ આપો.
- (બ) નીચે આપેલ ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નનો જવાબ આશરે 150 શબ્દોમાં આપો. (06)
1. આબોહવા અને હવામાનની પરિભાષાઓ આપો.
  2. ભારતનો પ્રાકૃતિક આકારોમાં બ્રહ્મ મેદાન વિશે પરિચય આપો.
  3. ભારતની ખનિજ સંપત્તિ તરીકે લોખંડનો પરિચય આપો.

- પ્રશ્ન-4 (અ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના જવાબ આશરે 150 શબ્દોમાં આપો. (06)
1. અર્થતંત્ર એટલે શું ? અર્થતંત્ર અને અર્થશાસ્ત્રનો તફાવત સ્પષ્ટ કરો.
  2. દૂરસંચાર અને માહિતી પ્રૌદ્યોગિક(IT)ની વિગતે છણાવટ કરો.
  3. વિકાસના આર્થિક અવરોધોમાં સામૂહિક બેરોજગારી અને અલ્પ-રોજગારીની ચર્ચા કરો.
- (બ) નીચે આપેલા પ્રશ્નોના જવાબ એક વાક્યમાં આપો. (06)
1. બાઈર પદ્ધતિ એટલે શું ?
  2. કયા અર્થશાસ્ત્રીને નોબેલ પુરસ્કાર આપવામાં આવ્યો હતો.
  3. માનવ વિકાસના ત્રણ સૂચકાંકો જણાવો.
- પ્રશ્ન-5 (અ) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનો જવાબ આશરે 150 શબ્દોમાં આપો. (06)
1. ભારતનું સંવિધાન એટલે શું ? ભારતના સંવિધાનની મુખ્ય વિશેષતાઓ જણાવો.
  2. બિનજોડાણ આંબોલન એટલે શું ? આવશ્યકતાને મુખ્ય વિશેષતાઓ જણાવો.
  3. ભારતના બંધારણમાં મૂળ અધિકાર પૈકી કોઈબે અધિકારની સમજ આપો.
- (બ) નીચે આપેલા પ્રશ્નોના જવાબ આપો. (બહુ વિકલ્પ, ખાલીજગ્યા, ખરા-ખોટા) (06)
1. સંવિધાન નિર્માણ સમિતિના કુલ કેટલા સભ્યો હોવા જોઈએ.
(a) 289 (b) 189 (c) 389 (d) 489
  2. પંચાયતી રાજ્ય કોના અધ્યક્ષતા સમિતિની નિમણૂક કરવામાં આવી.
(a) સનત મહેતા (b) બળવંતરાય મહેતા
(c) અશોક મહેતા (d) જીવરાજ મહેતા
  3. આધુનિક રાજ્ય નાં _____ તત્વો હોય છે.
  4. સંવિધાન નિર્માણ સમિતિના અધ્યક્ષ _____ હતા.
  5. રાજ્યપાલનો કાર્યકાળ 05 વર્ષનો હોય છે.
  6. બીજું વિશ્વયુદ્ધ 1939 થી 1945 સુધી ખેલાયું હતું.